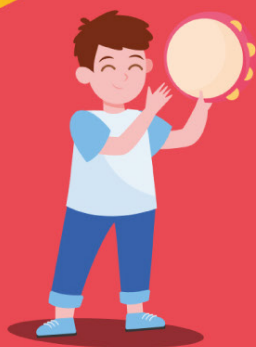
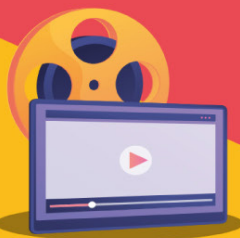

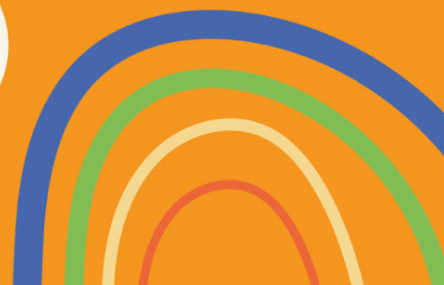
7

METODIKA AFLATOŮN

go green

Spolufinancovaný
Európskou úniou

METODIKA AFLATOŇUN

7. DIEL

Spolufinancovaný
Európskou úniou

POĎAKOVANIE

Ďakujeme všetkým, ktorí prispeli k vypracovaniu tejto príručky: členom tímu Aflatoun, študentom, učiteľom, školiteľom, prekladateľom, dizajnérom, ilustrátorom, našim partnerským organizáciám, vláde a sponzorom.

Organizácie zodpovedné za vývoj učebných osnov:

Aflatoun International

Nadácia otvorenej spoločnosti Bratislava / Open Society Foundation / NOS-OSF

Škola dokorán – Wide Open School, n. o.

Pomoc decí (CYSO)

Tím zodpovedný za dizajn a grafickú úpravu:

Roopkatha Ray Krishnan (vedúca dizajnu), Peter Bernáth, Farheen Bano

Odmietnutie zodpovednosti:

Podpora Európskej komisie na vydanie tejto publikácie neznamená podporu jej obsahu, ktorý vyjadruje len názory autorov, a Komisia nenesie zodpovednosť za akékoľvek použitie informácií v nej obsiahnutých.

**Spolufinancovaný
Európskou úniou**

OBSAH

TÉMA 1:

Osobné porozumenie a sebauvedomenie

- 1 Úvod do programu Aflatoun — 11
- 2 Máme na výber — 17
- Pracovný list: Stanovenie cieľov — 17

TÉMA 2:

Moje práva a rešpektovanie práv ostatných

- 3 Sme jednotní v našej jedinečnosti — 21
- 4 Môžeme sa spoločne učiť — 26

TÉMA 3:

Sporenie a míňanie

- 5 Ako sporiť — 30
- 6 Požičiavame si zodpovedne — 37

TÉMA 4:

Plánovanie a zostavovanie rozpočtu

- 7 Nakupujeme rozumne — 44
- Pracovný list: Stanovenie cieľov — 49

TÉMA 5:

Sociálny a finančný podnik

- 8 Vytvorenie podniku — 52
- Všetko o Dni Aflatouna — 59
- 9 Deň Aflatouna! — 62
- Pracovný list: Skúmanie komunity — 66

BONUSOVÉ KAPITOLY

TÉMA 2:

Moje práva a rešpektovanie práv ostatných

- 1 Máme obmedzené zdroje — 70

TÉMA 3:

Sporenie a mienanie

- 2 Zodpovedáme za životné prostredie — 74

TÉMA 2:

Moje práva a rešpektovanie práv ostatných

- 3 Nemusíme sa báť — 80
- Pracovný list: Učíme sa žiť spolu — 85

AKO POUŽÍVAŤ KNIHU

Je to jednoduché!

1. V obsahu nájdete všetky aktivity a pracovné listy nachádzajúce sa v tejto knihe.
2. Kniha je rozdelená na dve rozsiahle časti:

Časť A: Základné aktivity

(9 povinných aktivít)

Časť B: Bonusové aktivity

(3 voliteľné aktivity, ktoré zrealizujete, ak máte dostatok času a zdrojov)

3. Kapitoly sú rozdelené do piatich tém, ktoré sú farebne označené nasledovným spôsobom:

TÉMA 1:

Osobné porozumenie a sebauvedomenie

TÉMA 2:

Moje práva a rešpektovanie práv ostatných

TÉMA 3:

Sporenie a míňanie

TÉMA 4:

Plánovanie a zostavovanie rozpočtu

TÉMA 5:

Sociálny a finančný podnik

4. Každá aktivita je rozdelená do troch hlavných častí:

Začnite
Názov témy

Učte sa
Názov témy

Premýšľajte
Názov témy

5. Jednotlivé aktivity sú členené nasledovne:

Špecifický cieľ

Cieľ aktivity

Potrebné materiály

Metodika

Trvanie

Kľúčové slová

Informácie
pre učiteľa

6. V rámci jednotlivých aktivít sa môžete stretnúť s nasledujúcimi prvkami:

Tip:

Jednoduché návrhy, ktoré môže učiteľ použiť počas aktivity. Predstavujú jeden alebo viacero ideálnych scenárov na zrealizovanie aktivity.

Poznámka:

Pomôže vám získať lepší vhlad do témy (napríklad do psychológie, inklúzie, atď.), aby ste dosiahli lepšie výsledky alebo sa vedeli lepšie pripraviť.

Video zdroje:

Odkazy vás nasmerujú na videá, ktoré by mohli žiakom pomôcť vizualizovať si vyučovaný koncept alebo činnosť. Každý odkaz obsahuje QR kód.

Zapojenie rodičov:

Tieto aktivity majú deti vykonávať po skončení hodiny spolu s rodičmi / opatrovateľmi. Vďaka nim sa budú môcť žiaci a rodičia rovnocenne podieľať na vzdelávaní žiakov.

Pracovný list:

Na konci niektorých aktivít sa nachádzajú pracovné listy. Tie môžu byť použité počas aktivít alebo po nich podľa uváženia učiteľa.

Odporúčania pre rozhovor s deťmi vo veku 11-16 rokov:

Ako začať konverzáciu

- Snažte sa nájsť spôsob, ako byť prítomný bez toho, aby ste vedome narúšali osobný priestor dieťaťa alebo ho tlačili do konverzácie.
- Zachovajte si zmysel pre humor. Spoločný smiech je skvelým prostriedkom na prelomenie ľadov. Snažte sa rešpektovať a nesúdiť ani nekritizovať pocity detí.
- Povzbudzujte v deťom pocit zodpovednosti za nejaké úlohy. Napríklad: rozdávanie pracovných listov, vytváranie skupín, atď.
- Keď žiadate o spätnú väzbu, buďte konkrétni. Namiesto otázky, či sa deti bavili, sa môžete spýtať, či sa im páčila diskusná aktivita.

Udržiavajte otvorené, dôveryhodné a láskyplné prostredie

- Buďte otvorení a prístupní! Urobte všetko pre to, aby za vami deti bez problémov prišli a porozprávali sa s vami, aj keď urobili chybu.
- Zapojte deti do plánovania aktivít v triede.
- Vytvorte len také pravidlá, ktoré môžete presadzovať bez toho, aby ste sa stali policajtom.
- Priznajte svoje chyby a ospravedlňte sa za ne.

Pamätajte: Váš čas je pre deti dôležitý

- Hormonálne zmeny spôsobujú zmeny nálad, ktoré sa vyznačujú plačlivosťou, zvýšenou citlivosťou, náhlymi vzplanutiami, zvýšenou potrebou fyzickej aktivity a neprimeraným smiechom a chichotáním.
- Tínedžeri sa môžu cítiť schopní a plní sily, a zároveň prežívať obavy zo zlyhania.
- Majú zvýšenú potrebu súkromia, ktoré im prináša nový pocit kontroly a samostatnosti. Súkromie je pre nich nevyhnutné, aby si mohli vyskúšať veci samostatne, bez zásahov iných (napríklad dospelých).

TÉMA 1

Osobné porozumenie a sebauvedomenie

1 Úvod do programu Aflatoun

Cieľ aktivity

Na konci aktivity budú žiaci vedieť:

1. Kto je Aflatoun a aké je jeho motto.
2. Budú sa tešiť na učenie s Aflatounom a na uplatňovanie Aflatounovho motto.

Potrebné materiály

1. Aflatounov príbeh
2. Plagát Aflatouna
3. Vreckovka
4. Papier
5. Perá
6. Tabuľa/krieda alebo flipchart/fixka (v závislosti od zdrojov)

Metodika

Začnite: Aflatounov príbeh

Učte sa: Kreatívne myslenie a Aflatounovo motto

Premýšľajte: Uplatňovanie Aflatounovho motto

Trvanie

45 minút

Kľúčové slová

bábka, odtlačok ruky, motto

Informácie pre učiteľa

Túto aktivitu môžete upraviť podľa toho, či už žiaci poznajú program Aflatoun. Ak je toto ich prvé stretnutie s programom, prečítajte im Aflatounov príbeh.

Doplnková aktivita je voliteľná – vykonajte ju, ak ju považujete za prínosnú a máte dostatok času.

Začnite Aflatounov príbeh

1. Ukážte žiakom plagát Aflatouna a spýtajte sa ich, či ho poznajú. Ak Aflatouna nepoznajú, prečítajte im jeho príbeh (**na strane 15**).
2. Vysvetlite im, že Aflatoun má prospešné a pozitívne vlastnosti plameňov: je jasný, teplý a priateľský. Doplňte, že Aflatoun pomáha svojim priateľom na celom svete tak, že ich učí, ako byť vynaliezavý, podnikavý a ako šetrne nakladať so všetkými zdrojmi. Učí ich tiež, ako byť tvorcami zmien. Aflatounov plameň žiari v každom človeku!
3. Vysvetlite im, že ak sa pridajú k Aflatounovi, vydajú sa na vzrušujúcu cestu premýšľania, hľadania, skúmania a konania. Tým, že sa zapoja do programu Aflatoun, budú ako plamienky, ktoré osvetľujú cesty iných ľudí a slúžia ako inšpirácia pre dospelých a ostatné deti.

Učte sa Kreatívne myslenie a Aflatounovo motto

1. Každému žiakovi dajte hárok papiera a pero. Na tabuľu/flipchart napíšte slovo „**UZNANIE**“. Požiadajte žiakov, aby samostatne vytvorili čo najviac slov, pričom použijú len písmená, z ktorých pozostáva toto slovo.
2. Po 10 minútach sa ich opýtajte, koľko slov sa im podarilo nájsť a spoločne ich napíšte na tabuľu/flipchart.
3. Vysvetlite, že niekedy sa môžeme na veci pozrieť aj inak, ako sa očakáva. Tým, že budeme tvoriví a kreatívni, môžeme zistiť a naučiť sa nové veci.
4. Potom ukážte žiakom vreckovku. Požiadajte ich, aby vytvorili dvojice a vymysleli rôzne spôsoby jej použitia (napríklad ako šatka, uterák, nosič bábiky, atď.). Pripomeňte im, aby boli kreatívni a premýšľali inovatívne!
5. Na úlohu im dajte 10 minút. Potom ich požiadajte, aby sa podelili o svoje nápady a zapísali ich na tabuľu/flipchart.

6. Pripomeňte žiakom, že Aflatoun má motto, ktoré pomáha jemu a jeho priateľom pri ich dobrodružstvách. Napíšte motto na tabuľu/flipchart:

ODDELIŤ	FIKCIU
OD	FAKTOV
PREMÝŠĽAJ	HĽADAJ
SKÚMAJ	KONAJ

VYSKÚŠAJTE TOTO!

Ak pracujete so skupinou s nízkou gramotnosťou, zvážte nahradenie prvej aktivity touto.

1. Povedzte žiakom, že im prehráte video a ich úlohou bude uhádnuť, čo video zobrazuje.
2. Spustíte prvé 3 sekundy videa. Potom ho zastavte a opýtajte sa: Čo si myslíte, že tu vidíme? Požiadajte niekoľkých dobrovoľníkov, aby sa podelili o svoje nápady.
3. Pokračujte v prehrávaní videa niekoľko ďalších sekúnd. Pozastavte ho a spýtajte sa: Vyzerá to teraz ako niečo iné? Čo si myslíte, že by to mohlo byť?
4. Nakoniec zobrazte výsledný obrázok.
5. Rovnako postupujte aj pri ostatných obrázkoch.
6. Pokračujte bodom 4 z časti „Učte sa“.

VIDEO

Pozrite si toto video:
Iná perspektíva

<https://www.youtube.com/watch?v=1OhBwYTLjUw>

Premýšľajte

Uplatňovanie motta Aflatoun

1. Opýtajte sa žiakov na význam Aflatounovho motta:
 - Čo môže znamenať „**oddeliť fikciu od faktov**“?
 - Čo môže robiť a naučiť sa človek, ktorý premýšľa, hľadá, skúma a koná?
 - Ako to súvisí s aktivitami, ktoré ste robili predtým?
 - Ako by ste mohli uplatniť Aflatounovo motto pri učení v škole?
2. Podporte žiakov pri vyjadrovaní ich názorov. Zdôraznite, že je dôležité objavovať nové veci, premýšľať o tom, čo hovoria ľudia okolo nás alebo čo sa píše v knihách, premýšľať o príčinách toho, prečo sú veci také, aké sú, skúmať viac to, čo sa učíme a aplikovať naučené na našu osobnú alebo konkrétnu situáciu či skutočnosť.

“ Ahojte! Volám sa Aflatoun. Som ohnivá guľa. Pochádzam z vesmíru, kde sú ďalšie ohnivé gule ako ja. Rád cestujem po celom svete, stretávam sa s deťmi a učím sa všetko o nich a o tom, ako a kde žijú. Rád skúmam všetko naokolo a som veľmi zvedavý na toto úžasné miesto, na ktorom žijete. Teším sa, že sa o ňom s vašou pomocou všetko dozviem.

Zaujíma vás, prečo sa volám Aflatoun? Nuž, Aflatoun je niekto, ktorý sa veľmi rád dozvedá nové veci o ľuďoch – a vlastne o všetkom! Keďže aj ja rád objavujem a učím sa nové veci, moji priatelia z Indie ma nazvali Aflatoun.

Viete, prečo som prišiel na planétu Zem? Je to zaujímavý príbeh. Dlhý čas som žil vo vesmíre a všetko, čo sa dialo tu dole, som videl zhora. Avšak ani po dlhom pozorovaní diania na Zemi som stále mnohým veciam nerozumel. Preto som sa rozhodol prísť na Zem a preskúmať veci na vlastnej koži.

Kládol som veľa otázok a stretol som sa s rôznymi ľuďmi. Uvedomil som si, koľko sa toho ešte musím naučiť a ako málo toho viem. Milujem cestovanie a mám priateľov z Mali a Filipín, z Ugandy a Vietnamu, z Argentíny a Srbska. A teraz som tu, aby som sa stal vaším priateľom a pomohol vám stať sa tiež Aflatounom!

Mám veľa aflatounských priateľov a spoločne sa učíme veľa vecí. Chceli by ste sa so mnou tiež učiť?

”

PLAGÁT

Túto stránku si môžete vytlačiť!

TÉMA 1

Osobné porozumenie a sebauvedomenie

2

Máme na výber

Špecifický cieľ

Vedieť vypracovať rôzne možnosti riešenia problémov a pochopiť ich dôsledky.

Cieľ aktivity

Na konci hodiny budú žiaci vedieť:

1. Vymenovať všeobecné kroky v procese riešenia problémov.
2. Navrhnuť rôzne riešenia jedného problému.
3. Vybrať riešenia na základe dôsledkov jednotlivých možností.

Potrebné materiály

1. Pracovný list: Riešenie problémov (jeden pre každého žiaka)
2. Ceruzky

Metodika

Začnite: Individuálna aktivita

Učte sa: Skupinová aktivita a zdieľanie

Premýšľajte: Diskusia v triede

Trvanie

50 minút

Kľúčové slová

riešenie problémov, riešenia, dôsledky

Informácie pre učiteľa

Ďalšie informácie o „vedeckej metóde“ z bodu 2 časti „Učte sa“ nájdete (v češtine) tu:

https://cs.wikipedia.org/wiki/V%C4%9Bdeck%C3%A1_metoda

Začnite Individuálna aktivita

1. Požiadajte žiakov, aby si vybrali problém, s ktorým sa stretávajú v škole alebo vo svojej komunite. Môže to byť čokoľvek od nedostatku dopravných prostriedkov na cestu do školy až po dlhé rady v školskej jedálni. Vysvetlite im, že nezáleží na tom, aký veľký alebo malý problém to je, pokiaľ sa ich týka.

2. Každému žiakovi dajte **pracovný list Riešenie problémov** a ceruzku.

3. Najprv ich požiadajte, aby sa pokúsili nájsť tri kreatívne riešenia identifikovaného problému.

4. Potom ich požiadajte, aby pod každé riešenie napísali možné dôsledky jeho použitia. Požiadajte ich, aby si dobre premysleli všetky veci/ludí, ktoré ich riešenie ovplyvní.

★ TIP

Ak pracujete so skupinou s nízkou gramotnosťou, spoločne si prečítajte pracovný list predtým, ako ich požiadate o jeho vyplnenie. Žiakom zdôraznite, že nevedí, ak doplnia len kľúčové slová – nemusia písať dlhé odseky, pokiaľ si zapamätajú svoje myšlienky.

Učte sa Skupinová aktivita a zdieľanie

1. Požiadajte niektorých žiakov, aby sa podelili o problémy, ktoré identifikovali a o riešenie, ktoré považujú za najlepšie. Spýtajte sa zvyšku triedy, či s riešením súhlasia alebo im napadá iné kreatívnejšie riešenie.

2. Vysvetlite jednotlivé kroky (uvedené nižšie), ktoré sa zvyčajne vykonávajú pri riešení problému. Prepojte ich s vedeckou metódou. Zdôraznite, že pri výbere a hodnotení riešení je veľmi dôležité zvážiť ich dôsledky.

- **Krok 1:** Definovanie a identifikácia problému
- **Krok 2:** Analýza problému
- **Krok 3:** Identifikácia možných riešení
- **Krok 4:** Výber najlepšieho riešenia (riešení)
- **Krok 5:** Vyhodnotenie riešenia (riešení)
- **Krok 6:** Vypracovanie akčného plánu
- **Krok 7:** Implementácia riešenia (riešení)

3. Požiadajte žiakov, aby vytvorili skupiny po štyroch. Ak je to možné, povedzte im, nech skupiny vytvoria žiaci s rovnakými/podobnými problémami.

4. Požiadajte členov skupín, aby si vybrali jeden problém zo svojich spoločných pracovných listov a aby spoločne v skupine vymysleli tri možné riešenia tohto problému a ich dôsledky, ktoré bude mať každé riešenie.

5. Na túto úlohu im vyčleňte pár minút. Potom požiadajte každú skupinu, aby sa s triedou podelila o problém, ktorý si vybrali a o riešenie, ktoré považujú za najlepšie.

★ **TIP**

Uistite sa, že v každej skupine je aspoň jeden člen, ktorý vie dobre písať.

Premýšľajte

Diskusia v triede

1. Diskutujte so žiakmi o týchto otázkach:

- Čo bolo ľahšie: vymýšľať riešenia samostatne alebo v skupine?
- Videli ste nejaký rozdiel medzi vymýšľaním dôsledkov samostatne a v skupine?
- Akým spôsobom vybrala vaša skupina najlepšie riešenie?
- Súhlasia všetci v skupine s prijatým rozhodnutím?
- Aké sú výhody a nevýhody samostatnej práce?
- Aké sú výhody a nevýhody skupinovej práce?

APLIKOVANIE ZNALOSTÍ V PRAXI

Požiadajte žiakov, aby sa vrátili do pôvodných skupín a pokračovali v príprave akčného plánu na vyriešenie problému. Po jeho vypracovaní im povedzte, aby plán ukázali riaditeľovi školy alebo najdôležitejšej osobe v komunite a požiadali ich o pomoc pri jeho realizácii.

Túto stránku si môžete vytlačiť!

PRACOVNÝ LIST

RIEŠENIE PROBLÉMOV

A large, empty, light-orange rounded rectangle with a dashed orange border, intended for writing a problem statement.

Riešenie 1

Riešenie 2

Riešenie 3

Dôsledok 1

Dôsledok 2

Dôsledok 3

TÉMA 2

Moje práva a rešpektovanie práv ostatných

3

Sme jednotní v našej jedinečnosti

Špecifický cieľ

Chápať a oceňovať rozmanitosť kultúry, náboženstva, pôvodu, tradícií a dedičstva.

Cieľ aktivity

Na konci hodiny budú žiaci vedieť:

1. Uvažovať o dôležitosti akceptovania rozdielov medzi ľuďmi.
2. Identifikovať výhody schopnosti prijať jeden druhého.

Potrebné materiály

1. Kartyčky alebo lístky s napísanými číslami 3, 6 a 9.
2. Ceruzky
3. Farebné perá/ceruzky/pastelky
4. Lopta
5. Veľké hárky papier

Metodika

Začnite: Skupinová aktivita

Učte sa: Skupinová aktivita a diskusia v triede

Premýšľajte: Zdieľanie

Trvanie

50 minút

Kľúčové slová

rozmanitosť, tolerancia, prijatie

Informácie pre učiteľa

V časti „Začnite“ môžete zmeniť alebo pridať kategórie.

Začnite Skupinová aktivita

1. Požiadajte účastníkov, aby vytvorili skupiny po piatich až siedmich a požiadajte ich o troch dobrovoľníkov z každej skupiny.
2. Vysvetlite dobrovoľníkom, že každý z nich dostane kartičku (alebo lístok) s číslom 3, 6 alebo 9. Túto kartičku (lístok) si musia prilepiť na čelo tak, aby ju videli všetci okrem nich. Nezapodniete ich upozorniť, že si ju **NESMÚ pozrieť**.
3. Vysvetlite zvyšku skupiny, že majú zaobchádzať s dobrovoľníkmi s číslami na čele podľa nasledovných pokynov:
 - **3:** táto osoba tancuje a spieva vo folklórnom súbore a miluje všetky slovenské tradície – dokonca aj tie, ktoré sú občas považované za nepotrebné (napríklad oblievačka a šibačka na Veľkú noc)
 - ľudia si z tejto osoby občas robia posmešky, lebo ju zaujímajú „zbytočné veci“, ktoré patria do múzea; oceňujú jej schopnosť tancovať a spievať, zaujíma ich, či sa tomuto koníčku chce venovať profesionálne
 - **6:** obaja rodičia tejto osoby sú prisťahovalci z Vietnamu, vlastnia na Slovensku reštauráciu; celá rodina, vrátane detí, je aktívna vo vietnamskej komunite – podporujú zachovanie svojej kultúry na Slovensku napriek tomu, že sa presťahovali zo svojej domovskej krajiny; táto osoba rozpráva po slovensky bez akéhokoľvek prízvuku
 - ľudia často nechápu, prečo je pre túto osobu tak dôležité zachovanie jej kultúry, často im nie je jasné, že vie tak dobre po slovensky a ako sa môže považovať aj za Slováka/Slovenku
 - **9:** táto osoba je dcérou imáma, žijú na Slovensku; chodí zahalená a praktizuje islam
 - ľudia sa k nej správajú opatrne, ostražito, jej viera a spôsob života sú pre nich dosť neznáme
4. Keď si dobrovoľníci pripevnia svoje čísla na čelo, požiadajte ich, aby sa pomiešali a pokúsili sa porozprávať s čo najväčším počtom ľudí bez čísel. Ostatným účastníkom pripomeňte, aby sa k dobrovoľníkom správali tak, ako je uvedené v pokynoch vyššie.
5. Po 5 až 10 minútach požiadajte dobrovoľníkov, aby na základe toho, ako sa k nim správali, uhádli, koho predstavujú.
6. Potom požiadajte účastníkov, aby sa vrátili do svojich pôvodných skupín, a každej skupine dajte list papiera a pero.
7. Dajte skupinám pokyn, aby s dobrovoľníkmi vo svojej skupine diskutovali o ich pocitoch, keď boli tolerovaní, neoblúbení alebo populárni. Správajú sa takto k sebe ľudia aj v skutočnom živote? Požiadajte ich, aby spísali odpovede.
8. Po niekoľkých minútach spoločne prediskutujte všetky získané odpovede a názory.

Učte sa

Skupinová aktivita a diskusia v triede

1. Požiadajte žiakov, aby vytvorili skupiny po štyroch až šiestich. (Ak je to možné, snažte sa zabezpečiť, aby boli skupiny rôznorodé.)
2. Každdej skupine dajte hárok flipchartu a fixku. Požiadajte ich, aby nakreslili veľký kvet s veľkým stredom a okvetným lístkom pre každého člena svojej skupiny.
3. Požiadajte ich, aby diskutovali a našli, v čom sa na seba podobajú a v čom sa líšia. Pripomeňte im, aby pri diskusii nezabudli zvažovať aj svojich predkov, etnický pôvod, náboženstvo, jazyky, ktorými hovoria, veľkosť rodiny, atď.
4. Dajte skupinám pokyn, aby vyplnili stred kvetu niečím, čo majú všetci spoločné. Úlohou jednotlivých členov skupiny potom bude vyplniť svoj okvetný lístok niečím, čo ho robí jedinečným.
5. Požiadajte každú skupinu, aby predstavila svoj kvet. Vyzdvihnite hodnotu podobnosti s ľuďmi z vašej skupiny, ale zdôraznite aj hodnotu rozmanitosti.

DEFINÍCIA

Rozmanitosť sa vzťahuje na rozsah rozdielov v spoločnosti a zahŕňa náboženstvo, etnický pôvod, schopnosti, triedu, rasu, vek a pohlavie. Zatiaľ čo rozmanitosť je zdrojom bohatstva a vzdelávania, často je aj zdrojom nepochopenia, nedôvery a dokonca konfliktov.

Koncepcia jednoty v rozmanitosti kladie dôraz na dôležitosť pochopenia toho, že rozmanitosť obohacuje naše vzájomné vzťahy a našu spoločnosť. Podstatou rozmanitosti je prijatie a skúmanie týchto rozdielov v pozitívnom a inkluzívnom prostredí.

Premýšľajte

Zdieľanie

1. Informujte žiakov, že si zahrajú hru Podaj loptu. Začnite tým, že hodíte loptu niektorému žiakovi a položíte mu prvú z nižšie uvedených otázok.
2. Keď na ňu odpovedia, nechajte ich hodiť loptu ďalšiemu žiakovi, ktorý musí odpovedať na rovnakú otázku.
3. Po tom, čo traja alebo štyria žiaci odpovedali na rovnakú otázku, nech štvrtý žiak, ktorý chytil loptu, odpovie na druhú z nasledujúcich otázok.
4. Postup opakujte, kým neuplynú čas vyčlenený na túto aktivitu.
 - Prečo je dôležité akceptovať vzájomnú odlišnosť?
 - Aké sú výhody rozmanitosti v našej komunite?

ZAPOJENIE RODIČOV

Požiadajte žiakov, aby sa stretli s rodičom/opatrovníkom alebo kamarátom zo susedstva a diskutovali o nižšie uvedených otázkach. Nechajte ich napísať, ako vyzerá „bežný deň“ ich rodiča/opatrovníka alebo kamaráta a nové informácie o tom, prečo ich rodič/opatrovník alebo kamarát robí veci, ktoré robí. Povzbudte ich, aby tieto otázky prediskutovali s niekým, kto má iný pôvod ako oni.

- O ktorej hodine sa budíte? Čo robíte každý deň ako prvé?
- Kde bývate? S kým žijete?
- Ako chodíte do školy/práce? Čo máte na škole/práci najradšej?
- Ako sa vraciate domov? Čo robíte, keď prídete domov, kým idete spať?

KARTIČKY

Túto stránku si môžete vytlačiť!

TÉMA 2

Moje práva a rešpektovanie práv ostatných

4

Môžeme sa spoločne učiť

Špecifický cieľ

Vedieť o možnostiach vzdelávania, ktoré modelujú a podporujú rovnaké príležitosti pre všetkých žiakov bez ohľadu na ich pohlavie.

Cieľ aktivity

Na konci aktivity budú žiaci vedieť:

1. Identifikovať existujúce nerovnosti vo vzdelávaní.
2. Vysvetliť význam rodovej rovnosti vo vzdelávaní.

Potrebné materiály

1. Veľký hárok papiera
2. Ceruzky
3. Farebné perá/ceruzky/pastelky

Metodika

Začnite: Anin príbeh

Učte sa: Diskusia v triede

Premýšľajte: Individuálna aktivita

Trvanie

45 minút

Kľúčové slová

rod, rovnosť

Informácie pre učiteľa

Na precvičenie aplikovania nadobudnutých vedomostí v praxi sa môžete rozhodnúť sledovať vývoj jednotlivých individuálnych sľubov, kedykoľvek je to potrebné alebo možné.

VIDEO

Viac informácií o rodovej rovnosti nájdete tu:

1. Európsky inštitút pre rodovú rovnosť (EIGE):
<https://www.gender.gov.sk/sample-page/eu/europsky-institut-pre-rodovu-rovnost/>
2. Organizácia spojených národov a ženy:
<https://unis.unvienna.org/unis/sk/topics/women.html>
3. Ako viesť deti k rodovej rovnosti? Odmietnite predsudky a podporujte deti naplno v ich rozvoji:
<https://eduworld.sk/cd/marcela-kozejova-palkechova/6832/rodova-rovnost-deti>
4. Európsky inštitút pre rodovú rovnosť, Rodové stereotypy a vzdelávanie:
<https://www.youtube.com/watch?v=nrZ21nD9I-0>

*Vo videu sú k dispozícii slovenské tituly. Nezabudnite si ich zapnúť.

1

2

3

4

Začnite Annin príbeh

1. Požiadajte dobrovoľníka, aby žiakom prečítal Annin príbeh.

Anna má 14 rokov, žije v malom mestečku so svojou babičkou, mamou a dvoma mladšími súrodencami. Anna je aktívne dievča, je súčasťou školského dramatického a vedeckého krúžku; keď vyrastie, chce sa stať biologičkou.

Annina matka pred niekoľkými mesiacmi ochorela a teraz sa nemôže hýbať. Aby pomohla svojej rodine, prestala chodiť do školy a stará sa o súrodencov a babičku. Zároveň pracuje v obchode svojho strýka.

Anna zvažovala, že sa vráti do večernej školy, čo by jej umožnilo starať sa o rodinu a zároveň študovať, ale strýko jej to nedovolil. Povedal jej, že o 4 roky nebude potrebovať vzdelanie, lebo sa vydá a bude mať deti. Navrhol jej, že by si namiesto toho mohla urobiť krátky kurz, aby mohla byť upratovačkou. Toto považoval za lepšiu prácu pre dievča.

2. Prečítajte si príbeh ešte raz, aby ste sa uistili, že mu rozumiete. Opýtajte sa skupiny:

- Čo si myslíte o tomto príbehu?
- Myslíte si, že by to mohol byť skutočný príbeh?
- Myslíte si, že by bol tento príbeh iný, keby bola Anna chlapec?

Učte sa Diskusia v triede

1. Vysvetlite žiakom, že príbehy, ako je ten Annin, sú veľmi časté. V posledných rokoch sa realizovalo mnoho plánov na zníženie veľkých rozdielov vo vzdelávaní dievčat a chlapcov, ale vo všeobecnosti sa dievčatá stále vnímajú ako znevýhodnené.

2. Priblížte im, že diskriminácia na základe pohlavia môže byť príčinou aj dôsledkom iných charakteristík spoločnosti, ako je chudoba, geografická izolácia, etnický pôvod a dokonca aj tradičné postoje k úlohám a postaveniu žien. Informujte žiakov, že škodlivé praktiky, ako sú skoré sobáše a tehotenstvo, rodovo podmienené násilie a diskriminačné zákony, politiky, obsah a praktiky v oblasti vzdelávania, stále bránia miliónom dievčat v začatí, dokončení a využívaní vzdelávania.

3. Vysvetlite, že rozdiely sa vo týkajú oboch pohlaví, hoci zvyčajne postihujú skôr ženy.
4. Vytvorte skupiny po 4 účastníkoch a požiadajte ich, aby spoločne vytvorili plagáty na podporu rodovej rovnosti vo vzdelávaní.
5. Prechádzajte sa medzi žiakmi a v prípade potreby im ponúknite pomoc.

Premýšľajte

Individuálna aktivita

1. Požiadajte skupiny, aby ostatným žiakom ukázali svoje plagáty. Ak je to možné, rozvešajte ich po triede, škole alebo susedstve.
2. Na záver stretnutia poďakujte žiakom za ich dnešnú prácu a pripomeňte im dôležitosť rovnosti. Všetci sme jedineční a výnimoční a všetci si zaslúžime rovnaké práva, prístup a ochranu. Naše pohlavie, rod, zdravotné postihnutie, kultúra, rasa, viera, atď. by nikdy nemali byť prekážkou nášho vzdelávania, blahobytu alebo pohody.

ZAPOJENIE RODIČOV

Požiadajte žiakov, aby sa zamysleli nad tým, ako môžu podporovať rodovú rovnosť vo vzdelávaní medzi svojimi rovesníkmi v škole alebo v klube Aflatoun. Nech napíšu sľub, ktorý bude slúžiť ako spoločenská zmluva pri presadzovaní rodovej rovnosti vo vzdelávaní. Pripomeňte im, že ich sľuby musia byť dosiahnuteľné a realistické.

TÉMA 2

Sporenie a míňanie

5

Ako sporiť

Cieľ aktivity

Na konci aktivity budú žiaci vedieť:

1. Že existujú rôzne spôsoby sporenia.
2. Rozhodovať sa, ako chcú sporiť.
3. Tešiť sa z vytvárania úspor.

Potrebné materiály

1. Príbeh: **Šetrenie na Filipínach**
2. Voliteľné: špecifické materiály potrebné pre každú doplnkovú činnosť

Metodika

Začnite: Diskusia v triede

Učte sa: Individuálna aktivita

Premýšľajte: Zdieľanie

Trvanie

55 minút

Kľúčové slová

rod, rovnosť

Informácie pre učiteľa

Táto aktivita povzbudzuje žiakov k šetreniu. Ak existuje dôvod, prečo je konkrétny spôsob pre vašu triedu, školu alebo komunitu lepší, zaradte ho do aktivity.

Rozprávanie o peniazoch môže byť pre niektorých žiakov citlivou témou. Dbajte na to, aby sa žiaci počas aktivity necítili pod tlakom, že musia prezradiť informácie o svojich vlastných alebo rodinných zvykoch týkajúcich sa výdavkov a sporenia.

Ak do aktivity zahrniete ďalšie možnosti sporenia dostupné vo vašej krajine, uistite sa, že sú vhodné pre deti, bezpečné a dostupné pre všetky deti rovnako.

V časti „Učte sa“ umožnite každému žiakovi, aby si sporiť metódou, ktorú si zvolil (ak je to možné). Nezabudnite zdôrazniť, že nie každý musí šetriť. Sporenie je osobná voľba a každý žiak sa môže rozhodnúť, kedy a či bude sporiť.

Doplnkové aktivity sú nepovinné a môžete ich zrealizovať, ak to je vhodné, prínosné a máte na ne čas.

Pri **doplnkovej aktivite 1: Tvorba vkladnej knižky** je potrebné pripraviť si tabuľku vopred.

- Vezmite list papiera a preložte ho vodorovne. Do stredu papiera nakreslite čiaru.
- Nakreslite tabuľku úspor (s najmenej piatimi riadkami pre každý stĺpec) na ľavú aj pravú stranu papiera.
- Postup zopakujte na druhej strane listu.
- Tabuľku môžete nakresliť ručne alebo na počítači.
- Pripravte niekoľko kópií tak, aby mal každý žiak jednu, pričom dbajte na to, aby boli tabuľky na oboch stranách papiera.

Začnite Diskusia v triede

1. Prečítajte žiakom príbeh „Šetrenie na Filipínach“.
2. Pri rozprávaní o príbehu využite nasledovné otázky:
 - Ako si šetria žiaci?
 - Kto spravuje úspory v triede?
 - Kam ukladajú peniaze?
 - Ako zapisujú vklady a výbery?
 - Ako si môžu vybrať svoje úspory?
 - Aká je úloha rodičov/opatrovníkov?

Učte sa Individuálna aktivita

POZNÁMKA PRE UČITEĽA

Pred touto aktivitou preskúmajte, či si môžu žiaci otvoriť bankový účet a ak áno, kde. Uistite sa, že banka a finančné produkty, ktoré predstavíte žiakom, sú vhodné pre deti a bezpečné.

Tieto informácie, spolu s akýmikoľvek materiálmi, ktoré ste získali/zobierali, môžete žiakom odprezentovať v časti „Učte sa“.

1. Pripomeňte žiakom, že aj oni môžu sporiť – musia sa však rozhodnúť, akým spôsobom chcú sporiť.

2. Vysvetlite, že existujú rôzne spôsoby sporenia:

- **Individuálne sporenie doma:** Každý žiak má doma svoju pokladničku a sporiť si individuálne. O svojich vkladoch a výberoch si vedie individuálne záznamy.
- **Sporenie v škole:** Žiaci nosia svoje úspory do školy a proces sporenia riadia prostredníctvom výboru, ktorého súčasťou je pokladník. Každý má vlastnú vkladnú knižku a pokladník vedie triednu vkladnú knižku so všetkými vkladmi a výbermi.
- **Individuálny sporiaci účet v banke:** Tento spôsob je určený pre tých, ktorí si chcú a môžu otvoriť individuálny sporiaci účet v banke. V mnohých krajinách si môže sporiaci účet otvoriť len dospelá osoba (alebo táto osoba otvorí účet pre nepľnoletú osobu).
- **Sporiaci účet v banke:** Trieda si otvorí skupinový účet a pravidelne naň ukladá všetky úspory triedy. Každý má vlastnú vkladnú knižku a pokladník vedie triednu vkladnú knižku so všetkými vkladmi a výbermi. V mnohých krajinách si sporiace účty môžu otvoriť len dospelé osoby.

3. Vyzvite žiakov, aby diskutovali o tom, ktorá metóda je pre nich lepšia.

4. Aby ste objasnili, ako bude prebiehať šetrenie, porozprávajte sa so žiakmi o nasledujúcich otázkach (v prípade potreby môžete pridať ďalšie):

- V čom budete šetriť peniaze? Čo môžete použiť ako pokladničku?
- Kde môžete mať odloženú pokladničku?
- Ako si budete zaznamenávať, koľko ste ušetrili? Kde? Aké informácie budete uchovávať?

Ak sa žiaci zhodli na kolektívnom sporení:

- Kto bude zodpovedný za prijímanie príspevkov (úspor) a zapisovanie súm?
- Kde budete sledovať triedne úspory?
- Aké informácie budete zapisovať do kolektívnej vkladnej knižky?

- Kto bude viesť vkladnú knižku?
- Kedy a ako budete vkladať úspory alebo rozdávať výbery?
- Bude stanovená minimálna/maximálna povolená suma na sporenie alebo výbery?
- Čo sa stane, ak vám zmizne nejaká časť úspor? Ako by ste riešili stratu alebo krádež? Existujú nejaké opatrenia, ktoré vám napadajú, ako sa vyhnúť takýmto situáciám?
- Chcete si založiť kolektívny fond, aby ste mohli spoločne vykonávať niektoré aktivity alebo zakladať aflatounske podniky? Ak áno, ako často a koľko budete na tieto aktivity sporiť? Ako dlho budete sporiť?

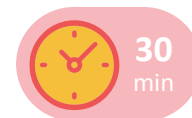
Premýšľajte Zdieľanie

1. Požiadajte žiakov, aby sa zamysleli nad tým, na čo by si chceli šetriť.
2. Nech si to zapíšu do svojej pokladničky alebo vkladnej knižky ako pripomienku.

1

DOPLNKOVÁ AKTIVITA: VÝROBA VKLADNEJ KNIŽKY

Potrebné materiály

1. Papier
2. **Sporiaca tabuľka** (jedna alebo viac kópií pre každého žiaka)
3. Lepidlo alebo zošívачka
4. Farebné ceruzky/pastelky/prstové farby
5. Fixky
6. Nálepky

1. Každému žiakovi dajte niekoľko kópií sporiacej tabuľky a hárok papiera.
2. Požiadajte ich, aby preložili hárok so sporiacou tabuľkou pozdĺž stredovej čiary a pripojili k nemu prázdny papier tak, aby mala ich „knižka“ prednú a zadnú stranu.
3. Požiadajte ich, aby zošili alebo zlepili stránky, vytvorili tak vkladnú knižku a napísali svoje meno na prednú stranu.
4. Nechajte ich vyzdobiť prednú a zadnú stranu obálky pomocou materiálov, ktoré máte k dispozícii.
5. Porozprávajte sa o tom, či by si žiaci chceli vytvoriť aj vkladnú knižku pre celú triedu, aby si mohli sporiť na aktivity v programe Aflatoun alebo zakladať aflatounske podniky. Ak áno, dohodnite sa, ako sa budú vyplňať stĺpce, ako často a koľko budú žiaci na tieto aktivity sporiť.

2

DOPLNKOVÁ AKTIVITA: VYTVORENIE ZÁZNAMU VÝDAVKOV

Potrebné materiály

Tabuľka mesačných záznamov o výdavkoch (jedna pre každého žiaka)

1. Priblížte žiakom, že jedným zo spôsobov, ako zvýšiť úspory, je znížiť svoje výdavky. Vysvetlite im, že vedenie záznamov o tom, koľko a na čo míňame peniaze, nám pomôže rozlíšiť výdavky, ktoré sú nevyhnutné, od výdavkov, ktoré môžeme znížiť alebo odstrániť. Nezabudnite vysvetliť, že je dôležité rozlišovať medzi nevyhnutnými výdavkami (výdavkami, ktoré sa musia realizovať, pretože sú **POTREBNÉ**) a nepovinnými výdavkami (výdavkami, ktoré si môžeme dovoliť nerealizovať, pretože si ich **PRAJEME**).
2. Pokračujte informáciou, že si môžu viesť vlastné záznamy o výdavkoch. Každému žiakovi dajte kópiu Tabuľky mesačných záznamov o výdavkoch (alebo ich požiadajte, aby si ju prekreslili na čistý list papiera).
3. Vyzvite ich, aby vyplnili tabuľku vždy, keď minú nejaké peniaze, bez ohľadu na výšku minutej sumy.
4. Požiadajte žiakov, aby pravidelne – podľa možnosti každý týždeň – kontrolovali svoje záznamy o výdavkoch, aby zistili, bez akých výdavkov by sa mohli zaobísť, a tak zvýšili úroveň svojich úspor.

Túto stránku si môžete vytlačiť!

PRACOVNÝ LIST

TABUĽKA MESAČNÝCH ZÁZNAMOV O VÝDAVKOCH

Dátum	Vklady Koľko ušetrím	Výbery Koľko miniem	Celkom Koľko mi zostalo

Dátum	Na čo míňam peniaze	Bolo to nevyhnutné?	
		Nevyhnutné – POTREBA Koľko som minul/a?	Voliteľné – ŽELANIE/PRIANIE Koľko som minul/a?

ŠETRENIE NA FILIPÍNACH

Na Filipínach si sporí väčšina detí a mládeže v škole s podporou miestneho družstva, ktoré poskytuje bezplatný sporiaci účet pre každú triedu. Sporenie je dobrovoľné a proces sporenia riadi výkonný výbor.

Každý žiak má vlastnú vkladnú knižku a môže denne vkladať peniaze do triedneho trezora.

Trieda vkladá svoje triedne úspory do družstva každý týždeň. Ak nemá niektorá trieda triedneho pokladníka, družstvo pravidelne posiela do škôl vyberača vkladov.

Účty sa evidujú na osobných vkladných knižkách a na vkladných knižkách jednotlivých tried.

Skupinové úspory v družstve sú úročené. Individuálne úspory dieťaťa sa však úročia až po dosiahnutí hodnoty 200 filipínskych pesos (PHP) (3,54 EUR). Úroky z vkladov dostáva škola. Viac ako polovicu z nich študenti usporia, pričom ich priemerné mesačné úspory sú 320 PHP (5,67 EUR).

V podmienkach, za akých si deti môžu vyberať peniaze, existujú rozdiely. V jednom družstve deti od výberu peňazí odrádzajú. Svoje úspory dostanú, keď ukončia školu. V inom družstve si deti môžu vybrať peniaze po predložení žiadosti podpísanej rodičmi / opatrovníkmi. Zvyčajne je pri výbere presahujúcom určitú sumu potrebné poskytnúť aj vysvetlenie (relevantný dôvod –napríklad výber potrebný na školské výdavky, núdzové situácie, atď.).

Rodičia / opatrovníci sú informovaní o procese sporenia a programe prostredníctvom listov zasielaných domov a stretnutí rodičovského združenia. Môžu povzbudzovať svoje deti k sporeniu, ale nemôžu sa priamo zúčastňovať na programe sporenia.

Väčšina žiakov si šetrí na budúce výdavky na školu (pokračovanie v štúdiu). Obmedzenie možnosti výberov im pomáha sporiť si viac a dosiahnuť svoje ciele.

TÉMA 3

Sporenie a míňanie

6

Požičiavame si zodpovedne

Špecifický cieľ

Pochopiť, kto môže byť ich vzor a akým spôsobom dosiahol tento človek svoje ciele.

Cieľ aktivity

Na konci hodiny budú žiaci vedieť:

1. Uviesť dôvody, prečo si ľudia berú pôžičky.
2. Vysvetliť pozitívne a negatívne dopady pôžičiek.

Potrebné materiály

1. **Materiál Pôžičky a úroky** (jeden pre každého žiaka)
2. Kalkulačky
3. Papier
4. Ceruzky
5. Tabuľa/krieda alebo flipchart/fixka (v závislosti od zdrojov)

Metodika

Začnite: Skupinová aktivita

Učte sa: Diskusia v triede

Premýšľajte: Aktivita vo dvojiciach

Trvanie

45 minút

Kľúčové slová

úver, úrok, ročne, termín, úverová bonita

Informácie pre učiteľa

Pred aktivitou napíšte otázky uvedené v časti „Začnite“ na tabuľu/flipchart, aby sa k nim žiaci mohli počas aktivity kedykoľvek ľahko vrátiť.

Vopred si prečítajte **materiál o pôžičkách a úrokoch** a uistite sa, že vám je všetko jasné. Pripravte si niekoľko jednoduchých príkladov, o ktoré sa môžete podeliť so skupinou, ak si myslíte, že by pre nich mohol byť materiál príliš náročný.

Začnite Skupinová aktivita

1. Nechajte žiakov vytvoriť skupiny po štyroch.
2. Požiadajte ich, aby spoločne prediskutovali nasledovné otázky:
 - Už ste si niekedy od niekoho niečo požičali?
 - Čo to bolo a prečo ste si to požičali?
 - Vrátili ste to? Prečo?

Učte sa Diskusia v triede

1. Nakreslite nižšie uvedenú tabuľku na tabuľu/flipchart a požiadajte aspoň dvoch členov z každej skupiny, aby sa podelili o svoje odpovede na otázky z úvodnej aktivity. Odpovede zapíšte do tabuľky.

Požičal/a som si	Prečo som si to požičal/a	Prečo som to vrátil/a	Prečo som to nevrátil/a

2. Opýtajte sa žiakov:

- Prečo by sme sa mali čo najviac zdržať požičiavania? (Napríklad: môžeme si na to zvyknúť; nie je dobré byť vždy závislý na iných, pokiaľ ide o veci, ktoré potrebujeme; je lepšie šetriť si alebo počkať, kým budeme mať peniaze na kúpu niečoho, aby sme si to viac vážili; atď.)
- Ak sa nemôžeme vyhnúť tomu, aby sme si niečo požičali, prečo by sme mali byť natoľko zodpovední, že vrátime všetko, čo sme si požičali? (Napríklad: nie je to naše; chceme si zachovať integritu, aby nám ľudia neváhali niečo požičať aj v budúcnosti; atď.)
- Čo si myslíte, že je jednou z najobľúbenejších vecí na svete, ktorú si ľudia požičiavajú?

3. Keď vám na poslednú otázku žiaci odpovedia „peniaze“, opýtajte sa ich:

- Aké dôvody majú ľudia na požičiavanie peňazí? (Odpovede napíšte na tabuľu/flipchart. Príklady môžu zahŕňať: na nákup nevyhnutných vecí; z dôvodu núdze; na kúpu niečoho, čo je drahé; atď.)
- Od koho alebo kde si ľudia požičiavajú peniaze? (Príklady môžu zahŕňať: od iných ľudí, priateľov alebo príbuzných; od ľudí, ktorých nepoznajú, ako sú súkromní veritelia, úverové organizácie, banky atď.)

4. Pripomeňte žiakom, že už vedia, že banky môžu byť dobrým miestom na uschovanie peňazí, pretože sú bezpečné a ich peniaze sú úročené.

5. Každému žiakovi dajte kópiu materiálu **Pôžičky a úroky**. Informujte žiakov, ich úlohou bude podrobne si preštudovať maximálne tri body z tohto materiálu (môžete vybrať tie, ktoré považujete za najdôležitejšie/relevantné).

Premýšľajte

Aktivita vo dvojiciach

1. Požiadajte žiakov, aby vytvorili dvojice a prediskutovali najdôležitejšie poznatky, ktoré nadobudli v tejto aktivite.

ZAPOJENIE RODIČOV

Požiadajte žiakov a rodičov/opatrovníkov, aby sa zamysleli nad tým, či si nechali niečo, čo im nepatrí.

Požiadajte ich, aby predmet čo najskôr vrátili a aby bol tento čin začiatkom pestovania dobrého zvyku vrátiť alebo odplatiť všetko, čo si požičali.

PÔŽIČKY A ÚROKY

Banky sú schopné vyplácať vkladateľom úroky, pretože peniaze, ktoré majú k dispozícii, investujú do nových príležitostí, napríklad do rozvíjajúcich sa podnikov, z ktorých môžu získať zisk a ten potom prostredníctvom úrokov preniesť na vkladateľov.

Keď banka niekomu požičia peniaze, nazýva sa to úver. Existuje mnoho druhov úverov:

Podnikateľský úver

Požičané peniaze sa používajú na začatie nového podnikania; pomoc existujúcemu podniku; pomoc podnikateľom pri nákupe vecí, ktoré potrebujú, ako sú napríklad suroviny alebo stroje.

Úver na bývanie

Požičané peniaze sa používajú na výstavbu nového domu alebo na opravu či rozšírenie existujúceho domu (bytu).

Úver na auto/nákladné auto

Požičané peniaze sa používajú na kúpu osobného alebo nákladného automobilu alebo iného dopravného prostriedku.

Osobný úver

Požičané peniaze sa používajú na osobné účely (napríklad na financovanie vzdelávania alebo cestovania, na výdavky v nemocnici, na nákup počítača, pomôcok atď.)

Hoci osoba, ktorá si berie pôžičku, získava peniaze, ktoré potrebuje, samotná pôžička ju tiež stojí peniaze a tieto náklady sa nazývajú úroky z pôžičky. Keď si ľudia požičiavajú peniaze z iných zdrojov, môžu im byť tiež účtované úroky. Môžu si požičať od príbuzných alebo priateľov a zatiaľ čo niektorí môžu požičať zadarmo, iní si môžu účtovať úrok.

Úroky z úverov sa počítajú rovnako ako bežné úroky, len s tým rozdielom, že úroky z úspor sú oveľa, oveľa nižšie ako úroky z úverov, pretože banky požičiavaním peňazí svojich vkladateľov podstupujú riziko a riziko má svoju cenu.

Ak je pôžička splatná za menej ako jeden rok:

$\text{Suma úveru} \times \% \text{ úroková sadzba p.a.} / 365 \text{ dní} = \text{úrok z úveru}$

Ak je pôžička splatná presne za jeden rok:

$\text{Suma úveru} \times \% \text{ úroková sadzba p.a.} = \text{úrok z úveru}$

Pravidlo 72

Účinok úroku možno vypočítať pomocou pravidla 72.

Je to percento, ktoré určuje rast sumy peňazí, ktoré máte alebo dlhujete, napríklad 15 % ročne.

Najjednoduchší spôsob výpočtu účinku úroku je postupovať nasledujúcim spôsobom:

Ak vydelite 72 ročným percentom úroku, výsledkom je počet rokov, ktoré musíte čakať, kým sa vaše peniaze zdvojnásobia, ak nič nepridáte ani neodoberiete!

Takže úroková sadzba 15 % na sporiacom účte znamená, že musíte vydeliť 72 číslom 15 a zistíte, že vaše peniaze sa samy zdvojnásobia už za 4,8 roka.

Ľudia si berú pôžičky, aj keď majú úrokové náklady, z viacerých dôvodov. Medzi ne môže patriť skutočnosť, že ľudia nemajú vždy peniaze na mimoriadne situácie alebo nemajú disciplínu šetriť, aby si mohli kúpiť niečo drahé, hoci pravdepodobne budú viac nútení platiť, keď sú právne viazaní – čo znamená, že môžu byť skutočne potrestaní alebo postavení pred súd, ak peniaze nevrátia.

Ak sa prostriedky z pôžičiek použijú na niektorý z nasledujúcich účelov, je dobré vziať si pôžičku.

Dom

Ide o dobrú investíciu, pretože jeho hodnota sa časom zvyšuje.

Vzdelávanie

Je to investícia do budúcnosti.

Núdzové situácie

Sú to nepredvídané udalosti.

Začiatok podnikania

Požičať si peniaze na tento účel je dobré, pretože sa očakáva, že v budúcnosti zarobíte viac peňazí.

Neschopnosť splácať náklady spojené s prijatím úveru má **právne dôsledky**.

Osoba môže ísť do väzenia, ak neuhradí svoje dlhy.

Záznam o dobrom splácaní úveru zvyšuje **úverovú bonitu** osoby. To znamená, že ľudia a inštitúcie požičiavajú peniaze osobe, o ktorej vedia, že má dobrú povest', pokiaľ ide o požičiavanie peňazí. Na základe predchádzajúcich skúseností pravdepodobne opäť požičajú peniaze osobe, o ktorej vedia, že ich bude schopná vrátiť.

Ak sa pôžičky používajú na kúpu niektorých z nasledujúcich položiek, potom si dlžník možno bude chcieť vziať pôžičku ešte raz premyslieť:

Cestovanie

Nie je to nevyhnutnosť ani naliehavá záležitosť, a preto na ňu môžeme šetriť. Navyše to nevedie k vyšším príjmom v budúcnosti.

Autá a prístroje

Môžu ľahko stratiť svoju hodnotu a nie sú dobrou investíciou, pretože nevedú k väčším potenciálnym príjmom v budúcnosti (pokiaľ auto alebo prístroj nie sú potrebné na podnikanie).

TÉMA 4

Plánovanie a zostavovanie rozpočtu

7

Nakupujeme rozumne

Špecifický cieľ

Dokázať vymenovať rôzne veci, ktoré nás ako spotrebiteľov ovplyvňujú

Cieľ aktivity

Na konci hodiny budú žiaci vedieť:

1. Vymenovať rôzne faktory, ktoré ovplyvňujú nákupné zvyky spotrebiteľov.
2. Vysvetliť, prečo by sme sa mali stať rozumnými spotrebiteľmi.

Potrebné materiály

1. Kartičky s logami obľúbených produktov
2. Plagát **Tovary a služby**
3. Papier a ceruzky
4. Pracovný list: **Peniaze a zdroje**

Metodika

Začnite: Skupinová aktivita

Učte sa: Diskusia v triede

Premýšľajte: Zdieľanie

Trvanie

45 minút

Kľúčové slová

reklama, nedostatok, potreby, želania, konzum

Informácie pre učiteľa

V časti „Začnite“ budete potrebovať väčší priestor.

Pred začiatkom aktivity si pripravte dostatok potrebných materiálov a rozstrihajte ich na jednotlivé kartičky, ktoré budete používať v častiach „Začnite“ a „Učte sa“.

V prípade potreby pridajte ďalšie logá a/alebo slogany, ktoré sú obľúbené a ľahko rozpoznateľné, aby ste ich mali dostatočný počet a aby si každá dvojica mohla vyskúšať aspoň jednu aktivitu v časti „Začnite“.

Začnite Skupinová aktivita

1. Rozdeľte žiakov do dvoch veľkých skupín a požiadajte ich, aby sa postavili do radu za seba v strede triedy.
2. Informujte ich, že každej dvojici vpredu ukážete kartičku s vyobrazením známeho loga a/alebo sloganu a dvojica sa musí pokúsiť identifikovať výrobok. Vysvetlite, že kto uhádne ako prvý, získava pre svoj tím bod. Keď dvojica uhádne, presunie sa na koniec radu a postup zopakujete s ďalšou dvojicou. Pokračujte, kým neuplynie čas vyčlenený na aktivitu.
3. Vyhráva skupina s vyšším počtom bodov.

Učte sa Diskusia v triede

1. Začnite tým, že žiakom vysvetlíte, že „potreby“ sú veci, ktoré sú nevyhnutné pre život človeka, ako napríklad základné potraviny, voda a prístrešie, a že „želanía/priania/túžby“ sú tovary a služby, ktoré nie sú nevyhnutné na prežitie, ako napríklad značkový tovar, nezdravé potraviny a drahé služby, ako napríklad hotely a služby v letoviskách.
2. Ukážte žiakom postupne rôzne obrázky tovarov a služieb. Požiadajte ich, aby určili, či obrázok zobrazuje „**potrebu**“ alebo „**želanie**“.
3. Potom požiadajte žiakov, aby si spomenuli na logá a/alebo slogany z časti „Začnite“ a určili, či ide o výrobky alebo služby. Vysvetlite, že spoločnosti investujú veľa peňazí do reklamy na veci, ktoré v skutočnosti nie sú potrebné, aby ovplyvnili nákupné zvyky ľudí. Spoločnosti využívajú aj populárne osobnosti z oblasti športu, filmu atď., ako aj iné známe osobnosti, aby ovplyvnili spôsob, akým ľudia nakupujú.
4. Informujte žiakov, že spoločnosti podporujú konzumný spôsob života – presvedčenie, že je dobré, ak ľudia míňajú svoje peniaze na materiálne veci, ktoré nie sú nevyhnutne potrebné.

To je dôvod, prečo vidíme a počujeme čoraz viac reklám na internete, v televízii, na uliciach, v časopisoch, novinách, rozhlase a v iných médiách. Vysvetlite, že spoločnosti musia podporovať konzum, aby sa ich výrobky alebo služby kupovali a tým vytvárali zisk pre ich spoločnosti.

5. Zdôraznite, že existujú aj iné faktory, ktoré by ľudia mali pri kúpe zvážiť. Opýtajte sa žiakov, či si vedia spomenúť na niektoré z týchto faktorov (ako príklad možno uviesť: cena výrobku; či ide o nevyhnutnosť alebo luxus?; či existujú náhrady?; príjem kupujúceho; atď.) Vysvetlite, že tieto ďalšie faktory sú v skutočnosti dôležitejšie a relevantnejšie pri rozhodovaní o kúpe alebo vzdaní sa nákupu. Dodajte, že reklamy sú najmenej spoľahlivým podkladom pre kúpu niečoho.

6. Na záver zdôraznite, že náš svet nemá neobmedzené zdroje. Tento stav sa nazýva „nedostatok“ a je trvalý. Znamená to, že ak budú firmy využívať zdroje, ktoré môžu byť buď prírodné, alebo vytvorené človekom, na veci, ktoré nie sú veľmi dôležité, skôr či neskôr nám môžu dôjsť zdroje na výrobu tovarov a služieb, ktoré sú pre život potrebnéjšie. Mohli by to byť potraviny, základné oblečenie, bývanie, lieky a mnohé iné.

Premýšľajte Zdieľanie

1. Požiadajte žiakov, aby sa zamysleli nad negatívnymi účinkami konzumu, najmä na:
 - Životné prostredie
 - Kultúra konkrétneho miesta
2. Povzbudte ich, aby si spomenuli na veci, ktoré ešte neboli spomenuté v tejto aktivite a súvisia s touto témou alebo by ich zaujímali.
3. Požiadajte žiakov, aby sa postupne podelili o svoje odpovede so zvyškom triedy.

ZAPOJENIE RODIČOV

Požiadajte žiakov a rodičov/opatrovníkov, aby sa zaviazali, že keď budú nabudúce niečo kupovať, najprv si položia otázku: „Potrebujem to alebo to len chcem?“ a až potom sa rozhodnú. O ich úspechoch alebo neúspechoch pri tomto konaní sa porozprávajte na ďalšom stretnutí s rodičmi.

Túto stránku si môžete vytlačiť!

KARTIČKY

POPULÁRNE LOGÁ

Túto stránku si môžete vytlačiť!

PLAGÁT

TOVARY A SLUŽBY

Hasiči

Strava

Auto

Bankové služby

Prístroje

Zdravotná starostlivosť

Túto stránku si môžete vytlačiť!

PRACOVNÝ LIST

PENIAZE A ZDROJE

1. Vysvetlite, aké sú výhody a nevýhody týchto metód šetrenia:

Pokladnička – šetrenie doma

Výhody:

Nevýhody:

Šetrenie s kamarátmi v škole

Výhody:

Nevýhody:

Šetrenie vo finančnej inštitúcii (napríklad v banke)

Výhody:

Nevýhody:

2. Niekedy sa vyskytnú okolnosti, keď ľudia potrebujú viac peňazí. Môže to byť preto, že niekto chce investovať do nového podnikania alebo zlepšiť svoje životné podmienky alebo preto, lebo potrebuje ďalšie peniaze na pokrytie neočakávaných výdavkov, napríklad v prípade rodinnej núdze alebo v ťažkých hospodárskych časoch. Ak si požičiavate peniaze, často musíte okrem pôvodne požičaných peňazí zaplatiť aj úrok (sumu navyše).

Na výpočet jednoduchého úroku môžete použiť vzorec:

Úrok = istina (suma požičaných peňazí) x úroková sadzba x čas, ktorý sa tiež zapisuje ako

$$I = P \times R \times T$$

Prečítajte si nasledujúce príklady a odpovedzte na otázky:

Na zaplatenie poplatkov za štúdium na univerzite si Dáša vzala pôžičku vo výške 9 000 € od banky s úrokovou sadzbou 10 % ročne na obdobie 3 rokov.

Akú celkovú sumu (úrok a pôžička) by musela zaplatiť banke na konci 3 rokov?

Úrok:

Pôžička:

Celkom:

Alex si požičal 20 000 € na kúpu pece pre svoju firmu od banky s úrokovou sadzbou 12 % ročne na obdobie 2 rokov.

Koľko musí zaplatiť na konci druhého roka?

Úrok:

Pôžička:

Celkom:

3. Požičiavanie peňazí je veľká zodpovednosť. Ak osoba nespláca pôžičku, môže byť pokutovaná alebo v niektorých prípadoch môže ísť do väzenia. Záznam o dobrom splácaní pôžičky zvyšuje úverovú bonitu osoby. Inštitúcie zvyčajne požičiavajú peniaze ľuďom, ktorí nemali v minulosti problémy pri požičiavaní peňazí; je pravdepodobnejšie, že opäť požičajú niekomu, o kom na základe predchádzajúcich skúseností vedia, že bude schopný peniaze vrátiť.

Prečítajte si nasledujúce príklady správania a rozhodnite, či je rizikové alebo zodpovedné:

Správanie	rizikové/zodpovedné
1. Vytvorenie podrobného plánu, aby ste vedeli, kedy a ako splácať pôžičku	
2. Žiadosť o pôžičku spolu s niekým, kto je bohatý, aby ju mohol splácať	
3. Žiadanie peňazí od rodiny alebo priateľov bez diskusie o tom, ako alebo kedy pôžičku splatíte	
4. Porovnanie úrokových sadzieb rôznych finančných inštitúcií pred výberom jednej z nich	
5. Vytvorenie zoznamu potrieb a želaní; stanovenie priorít potrieb, ktoré budete financovať z úveru	

TÉMA 5

Sociálny a finančný podnik

8

Vytvorenie podniku

Cieľ aktivity

Na konci aktivity budú žiaci vedieť:

1. Vybrať si podnikateľský nápad.
2. Plánovať činnosti na vytvorenie svojho podniku.
3. Tešiť sa na fungovanie svojho podniku.

Potrebné materiály

1. Príbeh sociálneho podniku v Konžskej demokratickej republike
2. Príbehy o podnikoch
3. Tabuľa/krieda alebo flipchart/fixka (v závislosti od zdrojov)
4. Karty (dve na skupinu)
5. Perá

Metodika

Začnite: Skupinová aktivita

Učte sa: Diskusia v triede

Premýšľajte: Aktivita vo dvojiciach

Trvanie

50 minút

Kľúčové slová

reklama, nedostatok, potreby, želania, konzum

Informácie pre učiteľa

Je vysoko pravdepodobné, že vyčlenených 50 minút bude málo na to, aby ste mohli so žiakmi viesť bohaté diskusie o rôznych myšlienkach, určiť potrebné kritériá a naplánovať celý podnik. Ak je to možné, odporúčame venovať tejto aktivite viac času alebo ju rozdeliť na dve časti.

Po tom, ako žiaci zrealizujú túto aktivitu, pomôžte im zamyslieť sa nad tým, ako sa im darilo a ako by mohli nabudúce niečo zlepšiť.

Začnite Skupinová aktivita

1. Prečítajte žiakom príbeh sociálneho podniku v Konžskej demokratickej republike.
2. Potom si prečítajte nasledujúce príbehy zo siete Aflatoun:

INDONÉZIA:

Žiaci si rozvíjali kreativitu a tímovú prácu prostredníctvom školských finančných podnikov, ako je výroba metiel a tanierov z kokosových vlákien, spracovanie solených vajec a výroba batikovaných výrobkov. Takto sa zároveň snažili aj zvyšovať povedomie o kultúrnom dedičstve a miestnom potenciáli. Žiaci predávali svoje výrobky ostatným deťom, rodičom/opatrovníkom a susedom.

MALAWI:

Členovia klubu Aflatoun v Guh Gumbi a Uh Chimutu v Malawi vedeli, že nemajú dosť peňazí na to, aby mohli navštevovať stredisko odbornej prípravy a vyučiť sa za stolárov. Niektorí členovia klubu nemali peniaze ani na zaplatenie kníh alebo uniforiem. Vymysleli teda dômyselné riešenie, ktoré by vyriešilo oba problémy.

Rozhodli sa použiť svoje spoločné úspory na to, aby si najali inštruktora, ktorý by ich naučil vyrábať stoličky z miestnych zdrojov. Keď sa stoličky úspešne naučili vyrábať, členovia skupiny začali predávať výrobky ľuďom z komunity.

Zisk z predaja potom vložili na spoločný účet členov klubu – financie potom používali na platenie za školské potreby, ako sú zošity, mydlo a uniformy.

MAROKO:

Deti z ulice použili vyhodené kovové kúsky a drevené materiály na vytvorenie umeleckých diel, ktoré vystavili a predali pozvaným hosťom.

Učte sa Diskusia v triede

1. Predstavte žiakom koncept podniku:

DEFINÍCIA

Podnik je iniciatíva alebo projekt s konkrétnym cieľom. Účelom môže byť generovanie príjmu, prospech skupiny ľudí, komunity alebo životného prostredia alebo zvýšenie povedomia o dôležitom probléme. Podnik si vyžaduje, aby boli činnosti, ktoré realizuje, organizované.

2. Informujte žiakov, že podniky môžu mať rôzny character. Niekedy môžu byť aj kombináciou rôznych druhov. Napíšte na tabuľu/flipchart tri rôzne typy podnikov a ich účel:

- **Sociálny podnik:** v prospech skupiny ľudí alebo komunity alebo na zvýšenie povedomia o dôležitom probléme.
- **Finančný podnik:** na vytváranie príjmov.
- **Environmentálny podnik:** stará sa o životné prostredie, aby si aj budúce generácie mohli užívať to čo my.

3. Spýtajte sa žiakov, či vedia určiť, akým typom (alebo kombináciou) podniku je každý príbeh, ktorý ste im prečítali.

4. Povedzte im, že v ďalšej časti aktivity budú pracovať v skupinách a navrhovať nápady na podnikanie. Najprv si však spoločne ako trieda stanovia kritériá na výber najlepších nápadov (napríklad: kreativita; zapojenie mnohých ľudí; zábava; najväčší vplyv na ľudí; jednoduchá realizácia; nízka cena, atď.). Navedte ich, aby sa zamýšľali nad touto zásadnou otázkou:

- Čo urobí podnik výnimočným?

5. Napíšte vytvorené kritériá na tabuľu/flipchart, aby ich mali k dispozícii počas celej aktivity.

6. Rozdeľte žiakov do skupín po piatich až siedmich a každej skupine dajte dve kartičky a pero.

Požiadajte ich, aby formou brainstormingu určili v každej skupine dva nápady na podnikanie a každý nápad napísali na samostatnú kartičku. Povzbudte žiakov, aby sa snažili vymyslieť podniky, ktoré sú kombináciou rôznych typov podnikov (t. j. sociálne, finančné a environmentálne).

7. Po chvíli zozbierajte kartičky z každej skupiny a nalepte ich na stenu. Zoskupte všetky nápady, ktoré sú rovnaké alebo podobné.

8. Na tabuľku/flipchart nakreslite nižšie znázornenú tabuľku a požiadajte žiakov, aby ohodnotili každý nápad; ich úlohou bude obodovať každý nápad podľa kritérií, na ktorých sa predtým dohodli, bodmi od 1 do 5 (1 je najnižšie skóre a 5 je najvyššie).

	Podnikateľský nápad 1	Podnikateľský nápad 2	Podnikateľský nápad 3
Kritérium 1			
Kritérium 2			
Kritérium 3			
Kritérium 4			
Súčet bodov			

9. Ak chcete, môžete uviesť nasledujúci príklad:

Žiaci si vybrali tri kritériá: kreativita, nízke náklady a zábava. Mali dva podnikateľské nápady: jeden je veľmi kreatívny a zábavný, ale jeho realizácia je dosť nákladná. Druhý nápad je menej zábavný, nie je veľmi kreatívny a je tiež trochu drahý. Takto vyzerá ich tabuľka:

	Podnikateľský nápad 1	Podnikateľský nápad 2
Kreativita	5	2
Nízke náklady	2	2
Zábava	5	3
Súčet bodov	12	7

10. Ktorý nápad si podľa vás vyberú?

11. Nechajte žiakov vypočítať celkový súčet bodov ich podnikateľských nápadov a vybrať hlasovaním z nápadov, ktoré majú najvyšší počet bodov. Ak nie sú s výsledkom spokojní, vyzvite ich, aby diskutovali o tom, či boli stanovené kritériá skutočne najlepšie/najvhodnejšie. Položte im nasledujúce otázky:

- Ktoré ďalšie kritériá by sme mali zahrnúť?
- Sú niektoré kritériá hodnotnejšie ako iné kritériá?

Premýšľajte

Aktivita vo dvojiciach

1. Požiadajte žiakov, aby sa zamysleli nad tým, čo budú potrebovať na realizáciu vybraného podniku. Na tabuľu/flipchart nakreslite nasledujúcu tabuľku a spolu s nimi ju vyplňte (položky, ktoré si môžu zaobstaráť sami a/alebo ktoré potrebujú kúpiť, označte krížikom).

	Zoznam vecí, ktoré potrebujeme	Veci, ktoré si vieme zaobstaráť sami	Veci, ktoré si musíme kúpiť
1			
2			
3			
4			
...			

2. Pomôžte žiakom vypočítať, koľko z každej položky na ich zozname budú musieť kúpiť (ak si ju nemôžu zaobstaráť sami) a koľko to bude stáť. Povedzte im, že tomuto sa hovorí rozpočet. Na tabuľu/flipchart nakreslite nasledujúcu tabuľku, ktorá im pomôže pri zostavovaní rozpočtu:

ROZPOČET

	Zoznam vecí, ktoré si musíme kúpiť	Množstvo	Cena
1			
2			
3			
...			

Celkom

3. Nechajte žiakov diskutovať/brainstormovať o tom, ako môžu získať alebo vyzbierať potrebné peniaze. Ak majú pocit, že nedokážu vyzbierať dostatok peňazí, opýtajte sa ich:

- Mohli by ste si niektoré potrebné veci požičať? Ak áno, od koho alebo odkiaľ?
- Aké iné veci by ste mohli použiť namiesto tých, ktoré nemáte?
- Sú nejaké položky, bez ktorých by ste sa zaobišli?

4. V prípade potreby upravte rozpočet.

5. Nakreslite tabuľku na tabuľu/flipchart a požiadajte žiakov, aby určili, čo je potrebné urobiť na realizáciu ich podniku:

Aktivity Čo je potrebné spraviť?	Zodpovednosť Kto bude viesť aktivitu?	Časový plán Kedy musíme zrealizovať aktivitu?

6. Uistite sa, že všetky aktivity majú pridelenú zodpovednú osobu (osoby) a že všetci žiaci (alebo čo najviac žiakov) sú za niečo zodpovední. Zodpovedné osoby nemusia vykonávať aktivity samé, ale budú zodpovedné za pripomenutie zvyšku triedy, aby ju vykonali.

7. Začnite sa pripravovať!

KONŽSKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA: PRÍBEH SOCIÁLNEHO PODNIKU

V dedine Chikamba, 50 km juhozápadne od Bukavu v Konžskej demokratickej republike, sa 16-ročná negramotná mladá matka vybrala na miestnu kliniku, aby nechala ošetriť svoje choré dieťa. Po lekárskej konzultácii predpísala zdravotná sestra dieťaťu čapík na análne podanie. Zdravotná sestra potom do zdravotnej dokumentácie zaznamenala spôsob použitia lieku napísaním slova „USAGE“.

Po návrate domov matka dieťaťa ukázala lekársky záznam susedke, ktorá jej vysvetlila, ako liek používať. Táto susedka, ktorá ovládala miestny jazyk kiswahili, prečítala „USAGE“, čo v tomto jazyku znamená „rozdrviť“. Usúdila preto, že zdravotná sestra predpísala, aby bol liek rozdrvený pred tým, ako ho matka podá dieťaťu orálne (do úst). Mladá matka viac nepremýšľala a podala rozdrvený liek svojmu dieťaťu. Bohužiaľ, po chvíli začalo byť dieťa najprv extrémne rozrušené a krátko nato zomrelo.

Keď sa mladí ľudia v komunite dopočuli, ako dieťa zomrelo, pochopili, že strata dieťaťa súvisela s otravou v dôsledku komunikačných problémov a negramotnosti žien. Po tejto nehode založili žiaci navštevujúci kluby sociálny podnik – otvorili centrum pre gramotnosť mládeže. Dúfajú, že týmto spôsobom pomôžu predchádzať takýmto hrozným nehodám.

VŠETKO O DNI AFLATOUNA!

Deň Aflatouna sa celosvetovo oslavuje dňa 17. marca.

Pre žiakov je to príležitosť osláviť všetku prácu vykonanú počas roka, zamyslieť sa nad svojím osobným rozvojom, prezentovať svoje úspechy škole, rodičom/opatrovateľom a komunita a cítiť prepojenie s ostatnými aflatounskými deťmi. V školách a aflatounských kluboch deti po celom svete oslavujú Deň Aflatouna rôznymi spôsobmi.

Aflatoun International v tento deň organizuje videohovory so svojimi partnermi v rôznych regiónoch. Deti a partneri z rôznych do programu zapojených regiónov sa stretnú, pozdravia, rozprávajú a spoločne sa učia. Toto podujatie je interaktívne; radi by sme vás a vašu organizáciu povzbudili k tomu, aby ste sa stali súčasťou Dňa Aflatouna.

★ TIP

Ak vám **17. marec** nevyhovuje vzhľadom na organizáciu školského roka vo vašej krajine, Deň Aflatouna môžete zorganizovať inokedy. Nezabudnite naň pozvať rodičovi/opatrovníkov a žiakov z iných tried, aby ste sa s nimi podelili o všetko, čo ste sa naučili.

VÝZNAM PODUJATÍ AKO DEŇ AFLATOUNA PRE VŠETKÝCH ZAPOJENÝCH:

1. Umožňuje žiakom prejsť ich skrytý potenciál.
2. Je jedinečnou príležitosťou nadviazať kontakty so spolužiakmi a učiteľmi.
3. Umožňuje rodičom porozumieť mimoškolským aktivitám ich detí.
4. Predstavuje zaujímavý spôsob, ako deti učiť plánovať a organizovať aktivity a ako ich zapojiť do fyzických aktivít.

PRÍPRAVA NA DEŇ AFLATOUNA

1. Podľa vašich časových možností a zdrojov sa spolu so žiakmi môžete začať pripravovať na Deň Aflatouna.
2. **Povzbudujte** deti, aby vytvárali dekorácie z odpadových materiálov, pripravovali si scény, recitovali básne atď.
3. Môžete deti požiadať, aby si vytvorili kútik venovaný programu Aflatoun, kde vystavia svoje pracovné listy, pokladničky či Aflatounov plagát.
4. Ak je to možné, zapojte do aktivity školu/komunitu a rodičov.
5. **Pozývajte!** Informujte a pozvite na oslavu riaditeľa školy, kolegov, žiakov z iných tried a rodičov/opatrovníkov, ak je to možné.
6. **Rozšírte informácie o tejto aktivite!** Pošlite fotografie alebo napíšte článok o tomto dni do miestnych novín.
7. Pripravte si malé poďakovanie a/alebo darček pre hostá (hostí).
8. **Určite žiaka/žiacov, ktorí budú spolu s vami zabezpečovať priebeh celého podujatia.**

ORGANIZAČNÝ VÝBOR

Uistite sa, že žiaci pochopili, že keď sa chystajú zorganizovať oslavu Dňa Aflatouna, musia mať demokraticky zvolený organizačný výbor. Organizačný výbor pomôže dohliadať na plánovanie dňa.

Úlohy budú zahŕňať:

- **Predseda:** zodpovedá za dohľad nad plánmi; zabezpečuje, aby sa všetci zúčastňovali jednotlivých aktivít, plnili svoje úlohy a aby mali z aktivít radosť.
- **Pokladník:** zodpovedá za správu peňazí spojených s organizáciou podujatia.
- **Tajomník:** zodpovedá za zapisovanie poznámok počas zasadnutí; zabezpečuje, aby každý poznal svoje úlohy a úlohy.
- **Vedúci tímov:** každý vedúci tímu zastupuje skupinu úloh; zodpovedá za podávanie správ celej triede o pokroku svojho tímu a za plnenie povinností.

Navrhované pracovné skupiny sú:

- **Pracovná skupina pre nákup:** zodpovedá za nákup potravín alebo dekorácií potrebných na podujatie.
- **Pracovná skupina pre prípravu jedla:** zodpovedá za varenie a prípravu jedla.
- **Pracovná skupina pre výzdobu:** zodpovedá za usporiadanie a výzdobu triedy.

POKYNY PRE POZVANÉHO HOSTĽA/REČNÍKA

Hostujúci rečník je osoba, ktorá prednesie prejav na zhromaždení.

1. Pokúste sa pozvať aj pracujúcich ľudí so zdravotným znevýhodnením. Môžu byť rodičmi, pracovať ako záhradníci, zametači, predavači, manažéri atď.
2. Vybraného hostľa/rečníka pozvite na aktivitu aspoň týždeň vopred. Deň pred podujatím mu zdvorilo pripomeňte konanie tejto aktivity.
3. Informujte ho o dátume, čase, mieste konania a publiku.
4. Môžete ho tiež stručne informovať o tom, čo sa od neho očakáva počas Dňa Aflatouna.
5. Ak je potrebné obliecť sa určitým špecifickým spôsobom, môžete to uviesť v pozvánke (nepovinné).
6. Na túto aktivitu môžete pozvať aj viac hostí/rečníkov, prípadne ju môžete zopakovať niekoľkokrát alebo predĺžiť jej trvanie tak, aby mali všetci hostia dostatočný priestor na svoj vstup.

TÉMA 5

Sociálny a finančný podnik

9

Deň Aflatouna!

Špecifický cieľ

Zreflektovať, prediskutovať a demonštrovať poznatky o programe Aflatoun a osláviť úspešné ukončenie aktivít.

Cieľ aktivity

Na konci aktivity budú žiaci vedieť:

1. Identifikovať a preskúmať problém komunity a navrhnúť jeho riešenie.
2. Ako začať plánovať a zorganizovať podujatia.
3. Preukázať svoje poznatky.

Potrebné materiály

1. Poďakovanie a/alebo darček pre hosťa(hostí)/rodičov (pripraví žiaci)
2. Tabuľa, papier (podľa možnosti modrý), ceruzka, farby
3. **Pracovný list: Skúmanie komunity** (jeden pre každú skupinu)
4. **Certifikáty Aflatoun**

Metodika

Začnite: Diskusia

Učte sa: Skupinová aktivita

Premýšľajte: Individuálna aktivita

Trvanie

60 - 120 minút

Kľúčové slová

komunita, riešenia, oslava, vzdelávanie

Informácie pre učiteľa

Toto stretnutie by mali viesť žiaci. Skúste ich zapojiť do aktivít, ako je príprava výzdoby triedy/priestoru alebo poďakovanie hostívi/rečníkovi. Toto je aj vhodný čas, kedy si môžu žiaci vyskúšať netradičné aktivity, napríklad niekto môže skúsiť zarecitovať báseň, zatancovať, atď.

Keď ste úspešne zrealizovali plánované stretnutia, gratulujeme. Je čas, aby ste tento úspech oslávili, tak smelo do toho!

Táto aktivita umožní žiakom identifikovať problém v ich komunite a využiť ich akademické, sociálne a osobné zručnosti na navrhnutie riešenia – podporuje teda zručnosti žiakov pri riešení problémov. Žiaci sa tiež budú môcť zamyslieť nad svojimi úlohami v spoločnosti – ako by sa mali správať ako zodpovední občania?

Príprava pred vyučovaním: Výzdoba

1. Vyzdobujte! Uistite sa, že vo vašej triede je vystavených čo najviac prác žiakov zapojených do programu Aflatoun. Môžete tiež vystaviť pracovné listy pre žiakov a knihy Aflatoun (voliteľné).

2. Pozývajte! Informujte a pozvite na oslavu riaditeľa školy, kolegov, žiakov z iných tried a rodičov/opatrovníkov, ak je to možné.

3. Fotte! Počas dňa urobte čo najviac fotografií a videozáznamov. Nezabudnite si však vyžiadať súhlas rodičov/opatrovníkov.

4. Urobte si so žiakmi „skúšobnú jazdu“, aby ste sa uistili, že ste ako tím dobre pripravení.

Začnite Diskusia

1. Nechajte žiakov privítať hostí, rodičov a zamestnancov školy, atď.

2. Potom povedzte žiakemu spolufacilitátorovi, aby žiakom prečítal nasledujúce definície:

DEFINÍCIA

Sociálne podniky sú podniky alebo projekty so sociálnymi cieľmi. Každý podnik, ktorého cieľom je pomôcť zlepšiť komunitu, pretože v nej niečo chýba alebo v nej niečo nie je poskytované efektívne, možno identifikovať ako sociálny podnik.

Rozvoj komunity je proces pomoci komunite uskutočňovaný s cieľom, aby mohla dosiahnuť svoj plný potenciál a rásť. Môže sa začať identifikovaním potrieb komunity a pokračovať kolektívnou dohodou o tom, ako budú potreby riešené.

3. Opýtajte sa žiakov:

- Aký je vzťah medzi **sociálnymi podnikmi** a **rozvojom komunity**?

VIDEO

Deň Aflatouna spája dievčatá na dvoch kontinentoch

<https://www.youtube.com/watch?v=QluOCS1enBQ>

Deň Aflatounu: Finančné vzdelávanie – medzinárodná perspektíva

<https://www.youtube.com/watch?v=VbnN1X7oRlw&>

**Vo videách sú k dispozícii slovenské titulký. Nezabudnite si ich zapnúť.*

Učte sa Skupinová aktivita

1. Rozdeľte žiakov do skupín po piatich a požiadajte ich, aby diskutovali a určili problém, s ktorým sa stretávajú vo svojej komunite a ktorý by chceli vyriešiť. Napríklad: odvoz odpadu, nedodržiavanie nočného pokoja, atď.
2. Teraz požiadajte žiackeho spolufacilitátora, aby každej skupine dal jeden pracovný list o skúmaní komunity. Nechajte skupiny diskutovať a vyplniť pracovný list.
3. Povzbudte rodičov, zamestnancov alebo hosťujúcich rečníkov, aby sa pri tejto aktivite pripojili k skupinám. Povedzte im, aby žiakov pokojne usmerňovali, pretože majú lepšie skúsenosti a znalosti o komunite a príbuzných oblastiach.
4. Informujte skupiny o tom, že musia vymyslieť sociálny podnik, ktorý by riešil identifikovaný problém. Vysvetlite im, že sociálne podniky sú podniky, ktoré sa zameriavajú na záujmy ľudí a planéty a tieto záujmy uprednostňujú pred ziskom.
5. Požiadajte skupiny, aby vybrali názov pre svoj sociálny podnik.
6. Vyzvite zástupcu skupiny, aby predstavil názov podniku, cieľ a problém komunity, ktorý by chceli riešiť. Môžete vyzvať ostatné skupiny, aby prezentujúcej skupine pomohli navrhnúť riešenia, ktoré neboli identifikované.
7. Pochváľte skupiny a rodičov, zamestnancov za ich prínos.

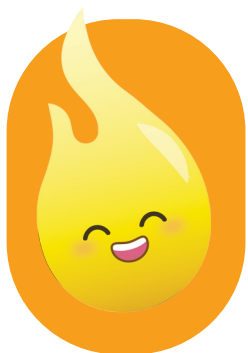
Premýšľajte

Individuálna aktivita

1. Požiadajte žiakov, aby nakreslili obraz ideálnej komunity, ktorú by chceli v budúcnosti vidieť.
2. Vyzvite dobrovoľníkov, aby svoje kresby predstavili celej skupine.
3. Pripravte si krátky príhovor, v ktorom sa so žiakmi podelíte o svoje pocity a poznatky. Do príhovoru môžete zahrnúť aj tipy pre rodičov. Napríklad: ako môžu u detí podporiť návyky sporenia; ako môžu deti podporiť pri vyjadrovaní svojich emócií, atď.
4. Môžete tiež pozvať hosťujúcich rečníkov/zamestnancov/dobrovoľníkov z radov rodičov, aby sa podelili o svoje príbehy o živote v komunite, o tom, čo sa v nej zmenilo, čo im chýba, a o technologických vymoženostiach.
5. Vyzvite žiakov, aby odprezentovali svoje poznatky z program Aflatoun, scény, básne, atď.
6. Nakoniec pozvite hosťa/rodičov/zamestnancov, aby žiakom rozdali certifikáty.

Gratulujeme! Úspešne sme ukončili workshop!

Túto stránku si môžete vytlačiť!

PRACOVNÝ LIST

SKÚMANIE KOMUNITY

Problém v komunite, ktorý je potrebné riešiť:

Prečo je to dôležité:

Riešenia, ktoré navrhujete:

Reálne aktivity a kroky, ktoré môžete vy a vaši kamaráti (spolužiaci) spraviť s cieľom vyriešiť problém:

Budete potrebovat podporu od:

A large, empty, light pink rounded rectangular box intended for writing the names of people or organizations you will need support from.

Potrebné zdroje:

A large, empty, light pink rounded rectangular box intended for listing the necessary resources.

GRATULUJEME 1

Tento certifikát je potvrdením, že

úspešne ukončil/a
siedmy ročník programu Aflatoun.

Podpis učiteľa/ky:

BONUSOVÉ KAPITOLY

TÉMA 2

Moje práva a rešpektovanie práv ostatných

1

Máme obmedzené zdroje

Špecifický cieľ

Pochopiť svoje finančné zodpovednosti a povinnosti, ako aj finančné zodpovednosti a povinnosti iných osôb; chápať finančné riziká.

Cieľ aktivity

Na konci aktivity budú žiaci vedieť:

1. Nastaviť si ciele.
2. Vypracovať rozpočet na splnenie svojich cieľov.

Potrebné materiály

1. Papier
2. Ceruzky
3. Tabuľa/krieda alebo flipchart/fixka (v závislosti od zdrojov)

Metodika

Začnite: Skupinová aktivita

Učte sa: Diskusia v triede

Premýšľajte: Hlasovanie

Trvanie

40 minút

Kľúčové slová

ciele, rozpočet

Začnite

Skupinová aktivita

1. Priblížte žiakom, že pri tejto aktivite budú spoločne pracovať na stanovení cieľa a vypracovaní rozpočtu, ktorý by im mohol pomôcť dosiahnuť ho.
2. Požiadajte ich, aby vytvorili štyri skupiny. Úlohou skupín bude vypracovať plán, ako získať finančné prostriedky na pomoc komunitě zničenej prírodnou katastrofou (napríklad povodňami, zemetrasením, vlnou horúčav alebo suchom).
3. Dajte im niekoľko minút na diskusiu a potom požiadajte každú skupinu, aby svoj plán v krátkosti predstavili zvyšku triedy.
4. Po predstavení všetkých nápadov nechajte triedu hlasovať za najreálnejší plán.

Učte sa

Diskusia v triede

1. Povedzte žiakom, že často budú musieť premýšľať o zdrojoch, ktoré majú, a o zdrojoch, ktoré potrebujú na dosiahnutie svojich cieľov.
2. Opýtajte sa ich, či vedia vymenovať niektoré zdroje potrebné na dosiahnutie cieľa, ktorý si vybrali v úvodnej časti. Pripomeňte im, že môžu premýšľať o finančných zdrojoch (napríklad peniaze) alebo nefinančných zdrojoch (napríklad čas, energia, odborníci atď.).
3. Sledovanie a riadenie zdrojov im pomôže dodržať plán a dosiahnuť cieľ. Keď hovoríme o finančných zdrojoch, najlepším spôsobom, ako to urobiť, je rozpočet. Rozpočet je finančný plán, ktorý ukazuje, ako sa príjmy vynaložia na rôzne výdavkové položky v určitom časovom období. Rozpočet priraduje alebo rozdeľuje očakávané príjmy na očakávané výdavky a plánované úspory v určitom časovom období.
4. Vysvetlite žiakom, že zostavovanie rozpočtu si vyžaduje uskutočniť nasledujúce kroky (postupne ich píšete na tabuľu/flipchart):
 - Najprv si skupina musí stanoviť svoj cieľ. (V tomto konkrétnom príklade už boli ciele stanovené.)
 - Ďalším krokom je posúdenie situácie. To znamená, že skupina si musí zapísať všetky výdavky, o ktorých si myslí, že ich bude mať pri realizácii svojho plánu na získanie finančných prostriedkov. Tie by mali byť zahrnuté do rozpočtu ako výdavkové kategórie a pre každú z nich by sa mala definovať vynaložená suma.
 - Tretím krokom je vypracovanie akčného plánu. Skupina môže napríklad obmedziť niektoré výdavky alebo upraviť kategórie výdavkov. V tomto príklade, ak sa znížia výdavky, môže byť jednoduchšie zaplatiť za podujatie a získať tak vyššiu sumu, ktorú môžete darovať komunitě.

- Posledným krokom v procese zostavovania rozpočtu je kontrola pokroku a úprava v prípade nových výdavkov.
- 5.** Spoločne vytvorte rozpočet, ktorý bude zahŕňať všetky výdavky, ktoré by žiaci mali, keby chceli svoju iniciatívu realizovať. Potom diskutujte:
- Myslíte si, že môžete znížiť niektoré výdavky? (Napríklad tým, že darujete svoj čas, zručnosti alebo talent či budete pracovať bez nároku na finančnú odmenu.)
 - Čo by ste mohli urobiť, aby ste získali peniaze potrebné na túto iniciatívu? (Potrebujete krátkodobú pôžičku? Budete žiadať o dobrovoľné príspevky?) Myslíte si, že by táto iniciatíva mohla fungovať? Prečo/prečo nie?

POZNÁMKA PRE UČITEĽA

Ak sú vo vašej skupine skúsení žiaci, umožnite im pracovať na rozpočtoch v skupinách. Po dokončení zoznamu výdavkov ich požiadajte, aby sa spojili s inou skupinou a porovnali si svoje zoznamy. Ich ďalšou úlohou bude v skupinách prediskutovať otázky uvedené v kroku 5.

Premýšľajte Hlasovanie

1. Aktivitu ukončíte rýchlym hlasovaním. Požiadajte žiakov, aby rukou ukázali, čo si myslia o nasledujúcich tvrdeniach. Jedným zdvihnutým prstom dajú najavo, že s výrokom rozhodne nesúhlasia, dvoma, ak nesúhlasia, tromi, ak ani nesúhlasia, ani súhlasia, štyrmi, ak súhlasia a piatimi, ak rozhodne súhlasia.
 - **Stanovenie cieľov je jednoduché.**
 - **Dodržiavanie cieľov je jednoduché.**
 - **Vytvorenie rozpočtu mi môže pomôcť dosiahnuť moje ciele.**
 - **Rozpočty potrebujú len ľudia, ktorí majú veľa peňazí.**
2. Ak máte čas, prediskutujte so skupinou niektoré výroky a ich názory na ne.

ZAPOJENIE RODIČOV

1. Požiadajte žiakov a rodičov, aby sa zamysleli nad jedným aspektom výdavkov v ich domácnostiach, napríklad nad spotrebou elektrickej energie, ktorú môžu pomôcť znížiť. Nech si premyslia, aký plán opatrení môžu urobiť, aby znížili tento výdavok.

Stanovenie skupinového cieľa je užitočné, keď máte so skupinou ľudí spoločný cieľ. Jasný cieľ a plán na ich dosiahnutie vám môžu pomôcť dosiahnuť cieľ v danom časovom rámci.

Rovnako ako skupinové ciele si môžeme stanoviť aj osobné ciele, ktoré nám pomôžu dosiahnuť to, čo chceme. Ciele môžu byť krátkodobé, strednodobé alebo dlhodobé. Naše ciele sa môžu v čase meniť, napríklad človek v tínedžerskom veku si môže stanoviť krátkodobý cieľ, že si chce našetriť na bicykel, strednodobý cieľ, že si kúpi ojazdené auto a dlhodobý cieľ, že sa presťahuje do vlastného bytu. Na dosiahnutie týchto cieľov by si mal každý človek stanoviť plán.

2. Požiadajte ich, aby si deti aj rodičia na hárok papiera napísali jeden osobný cieľ. Môže to byť malý a krátkodobý cieľ alebo ambicióznejší a dlhodobý cieľ. Keď je ich cieľ jasný, požiadajte ich, aby vymysleli plán troch krokov na dosiahnutie cieľa.

TÉMA 3

Sporenie a míňanie

2

Zodpovedáme za životné prostredie

Špecifický cieľ

Pochopiť tlaky a zmeny v prírodnom prostredí.

Cieľ aktivity

Na konci aktivity budú žiaci vedieť:

1. Vymenovať ľudské činnosti, ktoré vyvíjajú tlak na prírodné prostredie a spôsobujú jeho zmeny.
2. Identifikovať proaktívne spôsoby, ako zmierniť negatívne účinky ľudských činností na prírodné prostredie.

Potrebné materiály

1. Obrázky/ilustrácie ľudských činností
2. Papier
3. Ceruzky
4. Tabuľa/krieda alebo flipchart/fixka (v závislosti od zdrojov)

Metodika

Začnite: Individuálna aktivita

Učte sa: Skupinová aktivita a zdieľanie

Premýšľajte: Skupinová aktivita

Trvanie

55 minút

Kľúčové slová

vývoj, udržateľný rozvoj

Informácie pre učiteľa

Môžete sa rozhodnúť, či každému žiakovi dáte kópiu „Sľubu správcu zodpovedného za ochranu životného prostredia“.

Pred začiatkom aktivity si nakopírujte obrázky/ilustrácie ľudských činností uvedené na konci tejto časti. Postrihajte ich na jednotlivé obrázky, ktoré ukážete žiakom v časti „Začnite“.

VIDEO

Ak máte pripojenie na internet, zvážte možnosť prehrať skupine nasledujúce videá ako inšpiráciu:

1. **Globálne ciele – najväčšia lekcia na svete:**
https://www.youtube.com/watch?v=Qx0AVjtdq_Q
2. **Globálne ciele – najväčšia lekcia na svete (3. časť):**
<https://www.youtube.com/watch?v=ZdOQf0nOB6A>

1

2

Začnite Individuálna aktivita

1. Ukážte žiakom rôzne obrázky ľudských činností. Pri tom sa ich pýtajte:
Čo môžete povedať o tomto obrázku? Čo vidíte? Čo sa tu deje?
2. Vysvetlite žiakom význam nasledujúcich dvoch kľúčových pojmov (napíšte ich na tabuľu/flipchart):
 - **Vývoj:** môže znamenať pokrok, zmenu, rast alebo napredovanie.
 - **Udržateľný rozvoj:** môže znamenať pokrok, zmenu, rast alebo napredovanie, ale zohľadňuje kontinuitu prežitia a rozvoja a dopĺňanie prírodných zdrojov.
3. Dajte žiakom niekoľko minút, aby si premysleli, ktoré ľudské činnosti podľa nich ovplyvňujú prírodné prostredie (negatívne aj pozitívne).

Učte sa

Skupinová aktivita a zdieľanie

1. Nechajte žiakov vytvoriť skupiny po troch až štyroch.
2. Vysvetlite im, že teraz, keď už viac-menej identifikovali ľudské činnosti, ktoré ovplyvňujú prírodné prostredie, sa s členmi svojej skupiny podelia o to, o čom premýšľali v časti „Začnite“.
3. Každé skupine dajte list papiera a ceruzku a požiadajte ich, aby zapísali všetky ľudské činnosti, ktoré identifikovali.
4. Po niekoľkých minútach ich požiadajte, aby každú ľudskú činnosť zaradili do kategórie „**vývoj**“ alebo „**udržateľný rozvoj**“. Povedzte im, že to môžu urobiť vo forme zoznamu, tabuľky alebo grafu.
5. Prechádzajte sa po triede a uistite sa, že žiaci píšú aktivity do oboch kategórií. Ak sa stane, že niektorá skupina nemá vyplnenú jednu z kategórií, môžete ich usmerniť tým, že im pripomeniete definície kľúčových pojmov na tabuli/flipcharte.
6. Požiadajte skupiny, aby sa podelili o svoje zistenia v krátkom zhrnutí so zvyškom triedy.

Príklad:

Vývoj	Udržateľný rozvoj
<ul style="list-style-type: none">● Vyrubovanie lesov● Výstavba obytných štvrtí● Odstraňovanie lesného porastu s cieľom získať poľnohospodársku pôdu	<ul style="list-style-type: none">● Opätovné používanie fliaš na vodu● Recyklovanie papiera

Premýšľajte

Skupinová aktivita

1. Opýtajte sa žiakov na význam prírodného prostredia.
2. Informujte žiakov o ich úlohe správcu alebo strážcu prírodného prostredia. Informujte ich, že zložením sľuby sa stanú **správcom zodpovedným za ochranu životného prostredia**.
3. Strávte so žiakmi päť minút brainstormingom o tom, čo by mohli urobiť, aby pomohli životnému prostrediu (akčný plán pre záväzok).
4. Požiadajte všetkých, aby sa postavili a zdvihli ruku, akoby chceli niečo sľúbiť alebo sa zaviazat.
5. Požiadajte ich, aby po vás zopakovali nasledujúce slová:

Prečítajte si nasledujúci sľub.

SĽUB SPRÁVCU ZODPOVEDNÉHO ZA OCHRANU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

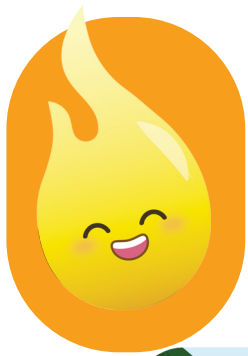
Ja, (uviesť meno), som správcom životného prostredia. Som zodpovedný za zachovanie bohatých zásob prírodných zdrojov a za zníženie škodlivých ľudských činností v mojom bezprostrednom okolí.

Môj proaktívny spôsob pomoci životnému prostrediu je (uvedte kroky akčného plánu). Vždy budem mať na pamäti túto moju povinnosť a svoj akčný plán uskutočním podľa svojich najlepších schopností.

ZAPOJENIE RODIČOV

Požiadajte žiakov, aby doma sledovali plnenie svojho akčného plánu. Môžu na to použiť kalendár, v ktorom si zaškrtnú/označia každý deň, keď prispeli k naplneniu svojho plánu.

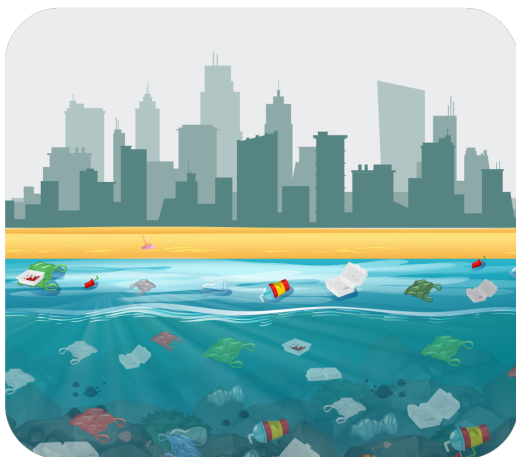
Ich ďalšou úlohou bude nabádať členov svojich rodín, aby im pomohli realizovať ich akčné plány. Môžu usporiadať krátke rodinné stretnutie, na ktorom budú diskutovať o tom, ako zlepšiť alebo rozšíriť svoje akčné plány.

Túto stránku si môžete vytlačiť!

KARTIČKY

ĽUDSKÉ ČINNOSTI

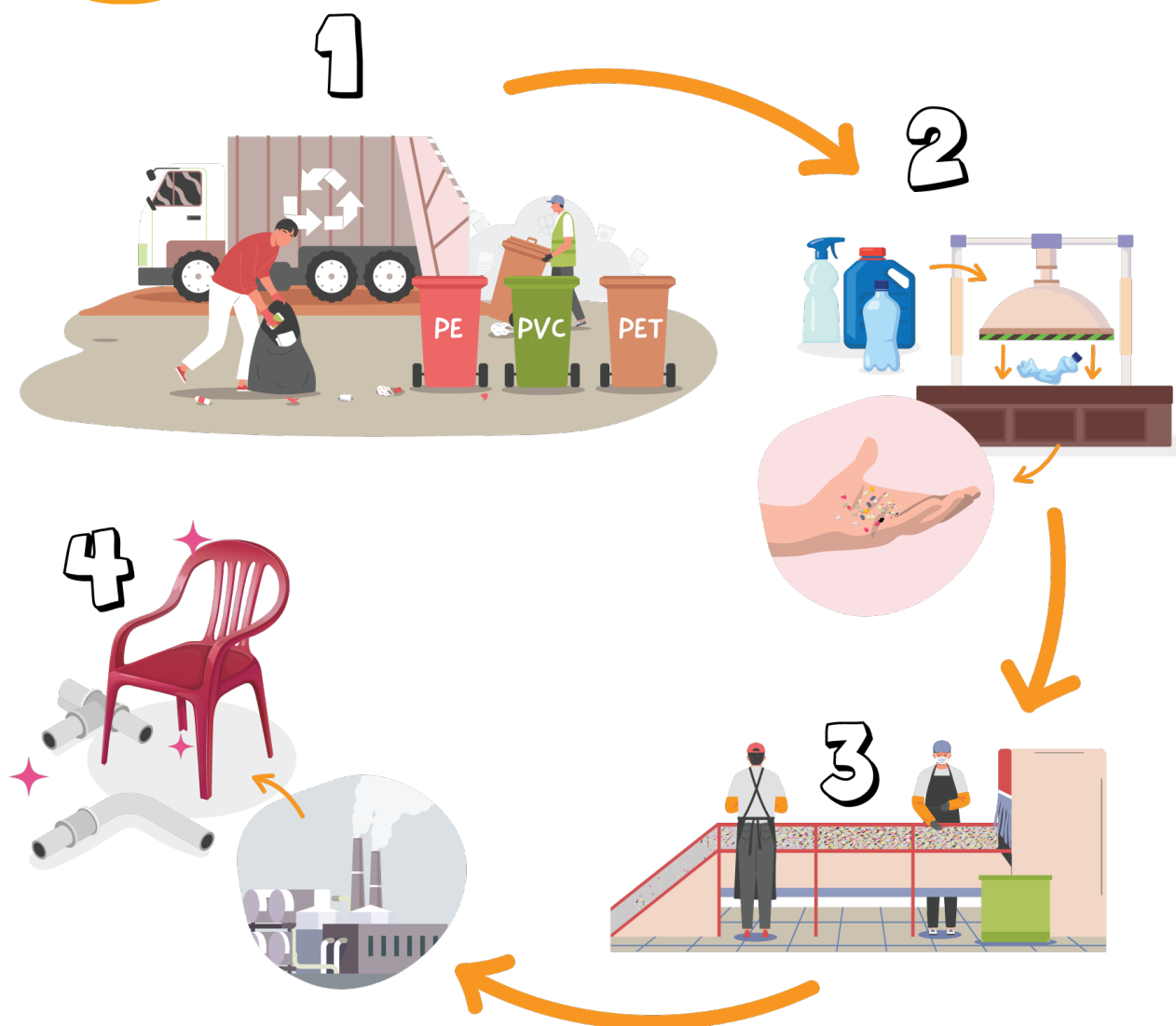

Túto stránku si môžete vytlačiť!

PLAGÁT

PROCES RECYKLÁCIE

TÉMA 2

Moje práva a rešpektovanie práv ostatných

3

Nemusíme sa báť

Špecifický cieľ

Vedieť, kam nahlásiť určité druhy situácií, na ktorú linku pomoci deťom zavolať a na koho sa bezpečne obrátiť.

Cieľ aktivity

Na konci aktivity budú žiaci vedieť:

1. Vyhodnotiť, kedy je situácia bezpečná/nebezpečná.
2. Identifikovať ľudí, ktorých môžu zahrnúť do svojej bezpečnostnej siete.

Potrebné materiály

1. Príklad karty bezpečnostnej siete
2. Papier
3. Ceruzky
4. Farebné perá/pastelky
5. Pracovný list: **Učíme sa žiť spolu**

Metodika

Začnite: Aktivita v triede

Učte sa: Diskusia v triede a individuálna umelecká aktivita

Premýšľajte: Individuálna umelecká aktivita

Trvanie

45 minút

Kľúčové slová

bezpečnosť, nebezpečné, sieť

Informácie pre učiteľa

Táto aktivita môže byť obzvlášť náročná pre žiakov, ktorí zažili nejakú formu násillia (fyzického, emocionálneho, sexuálneho, atď.). Priebežne kontrolujte energiu skupiny. Ak je to možné, zabezpečte, aby bol počas tejto aktivity prítomný a pripravený aj váš ďalší kolega, ktorý prevezme vedenie aktivity v prípade, že budete musieť opustiť miestnosť, aby ste poskytli okamžitú pomoc žiakovi, ktorý sa nebude cítiť dobre.

Nenúťte žiakov k účasti a rešpektujte ich súkromie. Majte na pamäti zásady psychologickej prvej pomoci:

Psychologická prvá pomoc (PFA) je technika používaná pri posttraumatickej stresovej poruche.

PFA zahŕňa:

- Poskytovanie praktickej starostlivosti a podpory.
- Posúdenie potrieb a obáv.
- Pomoc ľuďom v prístupe k základným potrebám (napr. potraviny a voda, informácie).
Utešovanie ľudí a pomoc, aby sa upokojili.
- Pomoc ľuďom pri získavaní informácií, služieb a sociálnej podpory.
- Ochrana ľudí pred ďalším poškodením.

PFA nie je:

- klinická ani psychiatrická intervencia
- psychologický debriefing
- aktivita zameraná na to, aby človek analyzoval, čo sa mu stalo, alebo aby vytváral časovú líniu udalostí
- nátlak na ľudí, aby vám povedali svoj príbeh
- pýtanie sa ľudí na podrobnosti o tom, ako sa cítia alebo čo sa stalo.

★ TIP

Ďalšie informácie nájdete na stránke:

<https://resourcecentre.savethechildren.net/document/save-children-psychological-first-aid-training-manual-child-practitioners/>

Začnite

Aktivita v triede

1. Informujte žiakov, že im predstavíte niekoľko situácií (nižšie). Ich úlohou bude povedať „bezpečný“ alebo „nebezpečný“ podľa toho, o akú situáciu ide:

- Prechádzanie cez ulicu bez toho, aby ste sa pozreli.
- Večera s rodinou.
- Hra so zápalkami.
- Bežný deň v triede.
- Otváranie dverí cudzím ľuďom.
- Dotýkanie sa strojov.
- Hra na ulici.

2. Po každej situácii sa opýtajte vybraných žiakov, prečo si myslia, že tieto situácie sú bezpečné alebo nebezpečné. Môžete sa tiež spýtať, čo zlé sa môže stať v situáciách, ktoré sú zdanlivo bezpečné.

3. Požiadajte žiakov, aby uviedli ďalšie príklady bezpečných alebo nebezpečných situácií, ktoré zažívajú každý deň.

★ TIP

Počas tejto aktivity zostaňte ostražití a vyhodnocujte reakcie žiakov. Tí, ktorí zažili násilie alebo sa ocitli v nebezpečných situáciách, môžu pociťovať úzkosť a nemusia sa chcieť zapojiť. Nenúťte ich k účasti a zvážte úpravu výrokov alebo skrátenie aktivity, ak to budete považovať za potrebné.

Učte sa

Diskusia v triede a individuálna umelecká aktivita

1. Prečítajte žiakom nasledujúci scenár:

Anna je v nemocnici a čaká na operáciu. Je vystrašená a cíti sa nepríjemne. Potia sa jej ruky a má žalúdočnú nervozitu. Jej rodičia, teta a susedka ju navštevujú každý deň. Keď tam nikto nie je, Anna leží vo svojej posteli a premýšľa, či operácia nebude nebezpečná. Robí si starosti a premýšľa, čo by mala robiť.

2. Opýtajte sa žiakov:

- Je Anna v nebezpečenstve?
- Čo by mala spraviť?
(Anna je vystrašená, ale v bezpečí. Mala by povedať dôveryhodnému dospelému, že sa bojí.)

3. Spoločne prediskutujte nasledujúce otázky:

- V akých situáciách sa podľa vás deti môžu cítiť veľmi neisto?
- Ktorým členom rodiny a priateľom by podľa vás deti ako vy dôverovali, že ich ochránia?
- Myslíte si, že by dieťaťu dokázali pomôcť v nebezpečnej situácii?
- Komu by ste mohli dôverovať v nebezpečných situáciách? (Rodina, priatelia, školské orgány, policajti, priatelia rodičov, ľudia z kostola, atď.)

4. Každému žiakovi dajte hárok papiera, ceruzku a farebné perá/ceruzky/pastelky. Povedzte im, že ich úlohou bude vytvoriť plagát svojej „bezpečnostnej siete“. Požiadajte ich, aby do stredu nakreslili seba, na okraje nakreslili nebezpečné situácie a medzi nebezpečné situácie a seba nakreslili ľudí, ktorým dôverujú.

5. Keď tak urobia, nechajte žiakov pozrieť sa na ľudí, ktorých si vybrali, a vysvetlite im nasledujúce body:

- Títo ľudia sa stanú vašou „sieťou“, ktorá vám pomôže ostať v bezpečí.
- Nič nie je také hrozné, aby ste o tom nemohli s niekým hovoriť.
- Teraz, keď máte svoju sieť, vytvorili ste podmienky na to, aby ste boli v bezpečí.

Premýšľajte

Individuálna umelecká aktivita

1. Požiadajte žiakov, aby sa pozreli na svoju bezpečnostnú sieť a zvážili nasledujúce situácie:

- Ak by ste sa ocitli v nebezpečnej situácii, vedeli by ste sa obrátiť na ľudí z vašej bezpečnostnej siete?
- Ako by podľa vás reagovali, keby ste ich oslovili? Ako by vám mohli pomôcť?

2. Požiadajte niekoľkých dobrovoľníkov, aby sa so zvyškom triedy podelili o svoj plagát bezpečnostnej siete a o svoje postrehy.

3. Na záver pripomeňte skupine, že sa môžu ocitnúť aj v situáciách, kedy budú musieť osloviť ľudí mimo svojej siete; je preto dôležité mať k dispozícii informácie aj o týchto ľuďoch. Predstavte žiakom názvy a kontaktné informácie služieb pre deti, ktoré im môžu poskytnúť podporu v ich komunite.

Uveďte tieto informácie:

- **Názov organizácie (ak je to možné, meno osoby)**
- **Adresa**
- **Telefónne číslo**
- **Popis služieb, ktoré ponúkajú**
- **Cena ich služieb**

ZAPOJENIE RODIČOV

Ukážte žiakom príklad karty bezpečnostnej siete a požiadajte ich, aby si v spolupráci s rodičmi vytvorili vlastnú kartu, ktorú budú mať stále pri sebe. Nechajte ich uviesť mená a kontaktné čísla členov rodiny a priateľov, s ktorými sa cítia bezpečne. Vysvetlite, že môžu pridať aj telefónne číslo na políciu a iných bezpečnostných pracovníkov. Týchto ľudí môžu požiadať, aby potvrdili, že sú v ich bezpečnostnej sieti, prípadne uviesť, ako ich môže žiak kontaktovať.

PRÍKLAD KARTY BEZPEČNOSTNEJ SIETE

Linka detskej istoty: 116 111

Mama: 0917 632 409

Mária (sestra): 0918 418 995

Túto stránku si môžete vytlačiť!

PRACOVNÝ LIST

UČÍME SA ŽIŤ SPOLU

1. Na vyznačené miesto nakreslite jednoduchú mapu vášho domu alebo najbližšieho okolia. Srdiečkom označte miesta, kde sa cítite najšťastnejší a krížikom miesta, kde sa cítite nešťastní alebo neistí.

Nakoniec do mapy pridajte ľudí, vďaka ktorým sa v tomto priestore cítite bezpečne a chránení. Na označenie týchto ľudí môžete pridať hviezdičku s ich menom.

2. Niekedy, aby sme zostali vo fyzickom a emocionálnom bezpečí, musíme požiadať o pomoc, usmernenie a podporu ľudí mimo okruhu našej rodiny alebo priateľov. Vo väčšine komunít existujú bezplatné služby, kde odborníci poskytujú podporu deťom a dospelým.

Získajte viac informácií o týchto službách vo vašej komunite. Na zhromaždenie informácií použite nasledujúcu tabuľku.

	Názov organizácie/ poskytovateľa služieb	Čo robia?	Sú tieto služby bezplatné alebo sa za ne platí?	Zameriavajú sa na deti a dospelých?	Ako ich môžem kontaktovať? (telefón, adresa, e-mail)
Podporná služba					
Lekárske/ zdravotnícke služby					
Psychologická pomoc					
Právne služby					
Poskytovanie základnej podpory (prístrešie, jedlo, oblečenie)					
Školský poradca					

**Spolufinancovaný
Európskou úniou**

Aflatoun International

<https://www.aflatoun.org/>
info@aflatoun.org

**Nadácia otvorenej spoločnosti,
Bratislava/Open Society Foundation/NOS – OSF**

<https://osf.sk/>
osf@osf.sk

Škola dokorán – Wide Open School n. o.

<http://www.skoladokoran.sk/>
info@skoladokoran.sk

Pomoč deci

<https://www.pomocdeci.org/>
info@pomocdeci.org

